

A large, light green, semi-transparent 'G' shape is positioned in the upper left quadrant. Inside the 'G', there is a small bar chart with three vertical bars of varying heights. A horizontal orange bar with a gradient from light to dark orange passes through the middle of the 'G'.

Online steungroepen voor niet-plegende pedofielen

NENA DECOSTER

Balanceren tussen
therapeutisch en criminogeen

Online steungroepen voor niet-plegende pedofielen

Balanceren tussen therapeutisch en criminogeen

Online steungroepen voor niet-plegende pedofielen
Balanceren tussen therapeutisch en criminogeen

Nena Decoster

Maklu

Antwerpen | Apeldoorn

Gandaius Meesterlijk: eerder verschenen titels

1. Seksueel partnergeweld in Vlaanderen. Een belevingsstudie
S. Vandecapelle
2. Straatkinderen (bashege) in Kinshasa. Structureel geweld versus agency
M. Hendriks
3. Private en commerciële veiligheidszorg in België. Een historisch-criminologisch onderzoek (1870-1934)
P. Leloup
4. Schadebeperkende maatregelen voor de stad Gent. Een onderzoek naar de lokale noden en prioriteiten
L. Favril, F. Vander Laenen & T. Decorte
5. Perceiving crime as alternative? A randomized scenario study
B. Van Damme & L. Pauwels
6. Socialisatie, morele emoties en morele normen. Een empirisch onderzoek vanuit een geïntegreerd perspectief
A. De Buck & L. Pauwels
7. Partnerstigma bij extrafamiliaal pedoseksueel geweld. Een kwalitatief onderzoek
D. Scappini
8. Behaviour detection. Evaluatie van het Belgisch opleidingsaanbod
B. De Clercq
9. Meeluisteren met het verhoor van psychopate verdachten
I. Goormans
10. De rol van seksuele scripts in seksueel grensoverschrijdend gedrag
L. Byn

Gandaius Meesterlijk 11

Nena Decoster

Online steungroepen voor niet-plegende pedofielen

Tussen therapeutisch en criminogeen

Antwerpen | Apeldoorn | Maklu, 2022

56 p. – 24 x 16 cm

ISBN 978-90-466-1183-8

D/2022/1997/44

NUR 824

BISAC LAW026000

Thema: LNF, JKVP

© 2022 Nena Decoster en Maklu-Uitgevers nv

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de auteur en van de uitgever. Hoewel bij de realisatie van deze uitgave een zo groot mogelijke nauwkeurigheid en correctheid werd nagestreefd, kan voor de aanwezigheid van eventuele (druk)fouten, onvolkomen- en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden noch de auteurs, noch de uitgever hiervoor enige aansprakelijkheid.

Maklu-Uitgevers

Somersstraat 13/15, B-2018 Antwerpen, www.maklu.be, info@maklu.be

Koninginnelaan 96, NL-7315 EB Apeldoorn, www.maklu.nl, info@maklu.nl

INHOUD

Woord vooraf	7
Inleiding.....	9
I. Theoretisch kader.....	11
1. Begrippen	11
1.1. Pedofilie	11
1.2. Pedoseksualiteit	11
1.3. Niet-plegende pedofielen	12
1.4. De steungroep	13
1.5. Steungroepen voor niet-plegende pedofielen	14
2. Conclusie.....	16
II. Empirisch onderzoek: opzet en methodologie.....	19
1. Doel van het onderzoek	19
2. Onderzoeksvragen.....	19
3. Onderzoeksmethode.....	19
3.1. Virtuele etnografie.....	19
3.2. De kwalitatieve inhoudsanalyse.....	21
4. Onderzoeksopzet	24
4.1. De onderzoeksattitude	24
4.2. Ethische overwegingen	24
4.3. Informed consent.....	25
4.4. Gegevenswerving- en verwerking conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming.....	26
4.5. De onderzoekseenheden	27
4.6. Het onderzoeksmateriaal	28
4.7. Werving van de gegevens.....	28
4.8. Verwerken van de gegevens: het onderzoeksinstrument.....	28
III. Empirisch onderzoek: resultaten	29
1. Karakteristieken van de website.....	29
2. Inhoud van de fora.....	31
2.1. Advies verlenen aan medegebruikers.....	31
2.2. Emotionele uitdrukking.....	31
2.3. Pedofiele geaardheid	32
2.4. Platform-gerelateerde discussies	35
2.5. Sociale banden.....	35

2.6. Relaties met kinderen	36
2.7. Zelfexpressie	37
2.8. Varia.....	37
IV. Discussie	39
V. Conclusie	49
Referenties.....	53

Woord vooraf

Dit boek bevat het masterproefonderzoek criminologische wetenschappen (UGent) van Nena Decoster, die er in het academiejaar 2021-22 de prijs voor het beste eindwerk van de opleiding voor ontving.

Met de uitgave ervan in de reeks 'Meesterlijk' van de Gandaius-uitgaven, zet de opleiding criminologische wetenschappen van de UGent een mooie traditie voort. Sinds 2010-11 krijgt op die manier een criminoloog die als student een werk afleverde van bijzondere wetenschappelijke kwaliteit, rigueur en/of relevantie, de kans om dit gepubliceerd te zien.

Discussies over pedofilie en pedoseksualiteit zijn vaak sterk gemediatiseerd, waarbij ook pedofilie resoluut wordt geassocieerd met seksueel kindermisbruik. Doorgaans is er weinig of geen aandacht voor niet-plegende pedofielen. Zij ervaren weliswaar een aantrekking tot jonge kinderen, maar proberen die actief te onderdrukken en bewust geen pedoseksuele feiten te plegen. Met psychosociale moeilijkheden gerelateerd aan hun geaardheid kunnen ze omwille van stigma moeilijker terecht bij de traditionele hulpverlening, zodat sommigen zich wenden tot online steungroepen op peerniveau.

Het virtueel etnografisch onderzoek van Nena Decoster wijst op verschillende subculturen binnen de online steungroepen voor niet-plegende pedofielen, waarbij virtuous pedophiles zich zonder meer afzetten tegen elk seksueel contact met kinderen, maar boy love-gemeenschappen zowel therapeutische als criminogene karakteristieken en effecten hebben.

Prof. Dr. Gert Vermeulen (promotor), november 2022

Inleiding

Thema's gerelateerd aan pedofilie en pedoseksualiteit blijven het onderwerp van veelvoorkomende maatschappelijke discussies. De focus van deze, vaak gemediatiseerde, discussies is niet zelden het ernstig misbruik van kinderen. Hierbij wordt frequent geen aandacht besteed aan individuen die wel een aantrekking naar jonge kinderen ervaren maar die actief onderdrukken en er bewust niet op ingaan. Van elke pedofiel wordt met andere woorden verwacht dat hij of zij vroeg of laat kindermisbruik zal plegen. Dit is echter een te vaak voorkomende misconceptie en werkt stigmatisering tegenover deze groep in de hand. Individuen die zich bewust onthouden van het plegen van feiten van kindermisbruik ervaren hierdoor vaak psychosociale klachten gerelateerd aan hun geaardheid. Problematieken zoals depressie, angststoornissen, suïcidale gedachten en middelenmisbruik zijn bij deze individuen niet zeldzaam. Helaas kunnen zij niet steeds terecht bij traditionele hulpverlening omwille van het stigma dat ook daar heerst. Als gevolg hiervan zoeken sommigen hun toevlucht in andere, informelere oorden zoals online steungroepen of peer-support groepen waar ze lotgenoten kunnen ontmoeten. In deze groepen kunnen ze hun emoties uitdrukken, informatie verzamelen en interpersoonlijke relaties opbouwen. Dit kan bijgevolg hun algemeen welzijn verhogen en bijdragen tot feitenvrij blijven. Aan de andere kant kunnen deze groepen mogelijks ook regelovertredend gedrag stimuleren. Wetenschappelijk onderzoek over dit thema blijft echter zeer zeldzaam. In dit onderzoek zal getracht worden de impact van zelfhulp via steungroepen op niet-pedoseksuele pedofielen empirisch te onderzoeken.

In het eerste luik van deze bijdrage zullen de besproken onderwerpen in een beknopt theoretisch kader uiteengezet worden. Daarna wordt de gehanteerde methodologie uitvoerig behandeld en wordt het onderzoeksopzet voorgesteld. Dit wordt gevolgd door een gedetailleerde weergave van de kwalitatieve onderzoeksresultaten en een wetenschappelijke discussie waarin de onderzoeksvragen beantwoord worden en de bevindingen kritisch worden afgetoetst aan de bestaande literatuur.

I. Theoretisch kader

Alvorens van start te kunnen gaan met het empirisch onderzoek over de impact van zelfhulp via steungroepen voor niet-pedoseksuele pedofielen, dienen enkele centrale begrippen en concepten theoretisch gekaderd te worden en beknopt gedefinieerd te worden.

1. BEGRIPPEN

1.1. Pedofilie

Pedofilie kan beschouwd worden als een geaardheid of een langdurige en overmatige seksuele interesse in jonge kinderen (Vermeulen et al., 2003). Klinisch gezien is pedofilie, volgens de DSM-IV-TR, een seksuele voorkeurstoornis voor prepubertaire kinderen tot 13 jaar (Goethals et al., 2014). Het is van belang om het begrip pedofilie met voldoende nuance te benaderen; pedofiele gevoelens hebben namelijk niet louter betrekking op de wens om seksuele contacten met kinderen aan te gaan maar evenzeer op de wens om een significante emotionele en/of romantische band met kinderen aan te gaan. Die laatste band wordt mogelijks zelfs als waardevoller ervaren dan de eerste (Cantor & Mcphail, 2016; Vermeulen et al., 2003). Bovendien is het even belangrijk te overwegen dat die seksuele aantrekkings niet in elk geval zal leiden tot seksueel gedrag. Niet alle pedofielen plegen immers seksueel kindermisbruik (van Es, 2015). Of een individu al dan niet zal overgaan tot het plegen van feiten is afhankelijk van een resem aan factoren zoals de individuele zelfcontrole, de mate van exclusiviteit van de aantrekkings of diens geldende waarden en normen (Seto, 2009).

1.2. Pedoseksualiteit

Een essentieel onderscheid moet gemaakt worden tussen pedofilie en pedoseksualiteit. Dat laatste begrip betreft namelijk het uitvoeren van seksuele handelingen met minderjarigen die daar niet mee instemmen of niet in staat zijn om daarmee in te stemmen, gepleegd door een volwassene (Vermeulen et al., 2003; Expertisecentrum Online Kindermisbruik, 2018). Belangrijk om hierbij op te merken is dat niet iedereen die kindermisbruik pleegt ook binnen de DSM-criteria voor pedofilie past. Ook het omgekeerde - niet iedereen die aan de DSM-criteria voldoet, pleegt kindermisbruik- is van toepassing (van Es, 2015). Zo schat Seto (2008) dat van alle plegers van kindermisbruik 'slechts' de helft pedofiel is en bleek uit een survey van Dombert et al. (2016) dat 44% van de seksuele delicten ten aanzien van kinderen door niet-pedofiele mannen gepleegd werd.

1.3. Niet-plegende pedofielen

Binnen dit onderzoek komt de klemtoon te liggen op een uiterst bijzondere en helaas, ondergerepresenteerde populatie. Niet-plegende pedofielen zijn individuen met een seksuele, romantische en emotionele aantrekking tot kinderen die hun gevoelens nog niet in de praktijk hebben omgezet. Zij verschillen op een aantal vlakken van plegende pedofielen. In de eerste plaats hebben ze een sterke morele wens om niet tot misbruik over te gaan, hebben ze minder ondersteunende attitudes tegenover seksueel contact met kinderen en geloven zij ook in staat te zijn om de eigen verlangens onder controle te kunnen houden (Cantor & Mcphail, 2016). Daarnaast hebben zij een minder tolerante houding tegenover kindermisbruik en een lagere neiging om tot kindermisbruik over te gaan. Bovendien blijken niet-plegende pedofielen een betere responsremming te hebben dan plegende pedofielen (Kärgel et al., 2017). Alsook beschikken zij over betere cognitief-empathische vaardigheden en zijn ze in staat kindermisbruik te bekijken vanuit het perspectief van het slachtoffer. Opmerkelijk is ook dat ze zich veel meer bewust zijn van de langetermijngevolgen en schade die hun gedrag kan aanrichten (Mitchell & Galupo, 2018; Levenson et al., 2019; Schuler et al., 2019).

Desalniettemin moet er bij de formulering 'niet-plegend' een belangrijke kanttekening gemaakt worden. In dit onderzoek worden hieronder ook pedofielen gerekend die beelden van kindermisbruik (CSAM) raadplegen maar geen 'hands-on' delicten plegen. Er werd namelijk aangetoond dat het bekijken van CSAM voor sommigen kan helpen hun seksuele verlangens onder controle te houden en hen ervan kan weerhouden om hands-on delicten te plegen (Webb et al., 2017). Voor anderen kan dat er echter voor zorgen dat hun seksuele fantasieën over kinderen gestimuleerd worden en dat hun inhibitie daalt (Houtepen et al., 2014). Een steekproef van Webb et al. (2007) gaf aan dat 83% CSAM gebruikte als vervanging voor hands-on contact en 84,5% beweerde dat het raadplegen van CSAM de neiging om hands-on delicten te plegen, niet deed toenemen. Zo bleek uit een steekproef van Houtepen en collega's (2014) dat 50% van de zelf-geïdentificeerde pedofielen aangaf reeds feiten te hebben gepleegd inzake CSAM maar dat slechts 14,3% effectief hands-on delicten had gepleegd. 35,7% van de steekproef had allebei gedaan. In een survey van Babchishin et al. (2018) had 1,7% van de steekproef CSAM geraadpleegd, terwijl 0,8% hands-on delicten rapporteerde. Tenslotte blijkt dat het kijken naar CSAM een betere indicator is voor pedofilie dan het plegen van hands-on delicten. Uit een steekproef zedendelinquenten bleek immers dat 61% van individuen die CSAM raadpleegde, voldeed aan de criteria voor pedofilie terwijl dit voor hands-on plegers 'slechts' 35% was (Stevens & De Boeck, 2020). Duidelijke evidentie voor een causale link tussen het raadplegen van CSAM en het plegen van

hands-on delicten ontbreekt nog steeds (Webb et al., 2007; Houtepen et al., 2014).

Verskillende studies schatten de prevalentie voor pedofilie rond 1-5%, hoewel dit mogelijks een vertekening is omwille van kleine steekproeven (Schuler et al., 2019; Seto, 2008; Cantor & Mcphail, 2016). Zoals bovengenoemd is er geen causale relatie tussen pedofilie en pedoseksualiteit. In een anonieme survey van 290 zelf-geïdentificeerde pedofielen gaf bijvoorbeeld 78,6% aan dat ze nog geen contacten met juridische diensten hadden gehad omwille van (beschuldigingen tot) pedoseksueel gedrag (Seto, 2008). Daarnaast bleek uit een studie van Seto en collega's (2006), Jahnke (2018) en Dombert en collega's (2016) dat van mannen met een neiging tot pedofilie respectievelijk 57%, 39% en 56% nog geen feiten van kindermisbruik hadden gepleegd.

Tenslotte moet voldoende aandacht gaan naar de mentale lasten die gepaard kunnen gaan met gevoelens van pedofilie. Omwille van heersend stigma in de hulpverlening (volgens een studie van Stiels-Glenn (2010) zou 95% van de hulpverleners weigeren een pedofiel te helpen), lopen vele pedofielen de hulp die ze hard nodig hebben mis. Bij deze groep is er vaak sprake van gevoelens zoals schaamte, isolatie, hopeloosheid en een laag zelfbeeld (Houtepen et al., 2014). Dat kan op zijn beurt het risico op suïcidale gedachten vergroten (Levenson et al., 2019). Daarnaast komen stemmingsstoornissen, depressieve stoornissen, angststoornissen en middelenmisbruik ook frequent voor (Beier et al., 2009; Stevens et al., 2019). Deze zaken kunnen ervoor zorgen dat niet-plegende pedofielen op zoek gaan naar alternatieve manieren om hun gevoelens tegemoet te treden. Hiertoe behoort onder meer het opsporen van lotgenoten. Cantor en Mcphail (2016) toonden aan dat contact met andere niet-plegende pedofielen ervoor kan zorgen dat men beseft dat anderen te kampen hebben met dezelfde problemen en dat er een mogelijkheid bestaat om geen feiten te plegen, wat hoop geeft.

1.4. De steungroep

Steungroepen waarin mensen met dezelfde moeilijkheden en aandoeningen elkaar ontmoeten en helpen door middel van wederzijdse emotionele steun, bestaan in allerhande vormen (Barak et al., 2008). De steungroep wordt gekenmerkt door peer-support, namelijk sociaal-emotionele steun, frequent vervlochten met fysieke of instrumentele steun die wederzijds wordt aangeboden door mensen met dezelfde mentale aandoening die zo persoonlijke verandering bewerkstelligen en sociale contacten opbouwen.

Die peer-support blijkt een cruciaal onderdeel van de steunnetwerken van mensen met psychiatrische aandoeningen (Solomon, 2004). Het doel van steungroepen bestaat erin het verminderen van negatieve emoties, gepaard met een ontwikkeling van positieve gevoelens waardoor het algemene

welzijn toeneemt. Steungroepen proberen in mindere mate specifieke therapeutische veranderingen teweeg te brengen maar eerder het algemene welzijn te vergroten door middel van emotionele opluchting en versterkte zelfcontrole waardoor men vaak een positievere attitude krijgt tegenover de huidige situatie en lasten. Bijkomstig genereren steungroepen een gevoel van *empowerment* door de ontwikkeling van gevoelens van persoonlijke competentie en zelf-determinatie. Dit wordt versterkt door het helpen van en identificeren met anderen waardoor sociale betrokkenheid ontstaat (Barak et al., 2008). Bovendien gaat men door emoties uit te drukken, het verzamelen van informatie en kennis en het ervaren van interpersoonlijke relaties en sociale processen een beïnvloeding van het keuzeprocess ervaren, wat een significante psychologische en gedragsmatige impact veroorzaakt. Tenslotte staan eerlijkheid, gelijkheid en een afwezigheid van vooroordelen en kritiek in deze groepen centraal, waardoor interpersoonlijke banden en bijgevolg een groepsgevoel kan ontstaan (Barak et al., 2008). Aan de andere kant kunnen steungroepen ook tot sommige maladaptieve gedragingen aanzetten.

1.5. Steungroepen voor niet-plegende pedofielen

We zien steungroepen voor niet-plegende pedofielen zowel offline als online voorkomen, hoewel er een sterke overheersing is van online steungroepen. Wetenschappelijke literatuur over offline peergroepen ontbreekt helaas nagenoeg volledig (NVSH Werkgroep JON, z.d). De meest bekende zelfhulpgroep voor mensen met pedofiele gevoelens is het onlineforum 'Virtuous Pedophiles'. Dit forum tracht via peer-to-peer discussie te voorkomen dat feiten gepleegd worden. Deze zelfhulpverlening wordt door de gebruikers ervaren als volwaardige therapeutische hulpverlening (Frisch, 2016; Malone, 2014; Stevens & Wood, 2019). Steungroepen voor niet-plegende pedofielen hebben voornamelijk als doel het uitwisselen van informatie en steun zodat deze individuen met hun gevoelens kunnen leren omgaan, binnen een sfeer van anonimiteit en zonder vrees voor stigma of juridische gevolgen (Cantor & Mcphail, 2016). Opmerkelijk is dat dergelijke websites vaker wel dan niet over strikte gedragsregels beschikken. Het bespreken van illegaal gedrag moet op sommige fora beperkt worden en is op andere fora volledig uit den boze. Illegaal materiaal mag niet gedeeld worden (Jones et al., 2020).

Over de functie van dergelijke steungroepen valt echter te discussiëren. Terwijl de een via deze weg wil ontsnappen aan stigma bij het grote publiek en op zoek is naar steun onder lotgenoten kunnen anderen via deze weg rechtvaardiging voor en veiligere methoden voor het voltrekken van illegale activiteiten bekomen (Holt et al., 2010). Helaas is er weinig literatuur te vinden over de precieze functies van steungroepen en heeft de beperkte bestaande literatuur de neiging om te focussen op de gevaren en risico's van

deze steungroepen en niet zozeer op diens therapeutische capaciteiten. De psychologische functies van deze websites zijn zeer uiteenlopend. Er werden verschillende coping strategieën geïdentificeerd in een websiteanalyse van Jones en collega's (2020). Sommige individuen gaven zo aan te masturberen over fantasieën over kinderen of pornografisch materiaal te bekijken met volwassenen die er minderjarig uit zien om hun seksuele verlangens te temperen en geen feiten te plegen. Onderling werden ook vaak relevante strategieën besproken om op een veilige manier met kinderen om te gaan zoals het stellen van contactregels, inzetten op mentale voorbereiding en afleiding, eventuele temptaties vermijden, anticiperen op de gevolgen van hun daden vanuit het perspectief van het kind of contact met kinderen compleet vermijden.

Daarnaast zorgde de peer-support *an sich* ervoor dat men zich niet alleen voelde en een gevoel van vrijheid ervaarde om over problemen te praten. Deze sociale steun kan de waarschijnlijkheid om feiten te plegen verminderen en kan een buffer vormen voor huidige en toekomstige stressvolle gebeurtenissen (Jones et al., 2020). De participatie in steungroepen zorgde er ook voor dat individuen beseffen dat zij niet verantwoordelijk zijn voor hun aantrekking waardoor de nadruk op acceptatie van zichzelf en de aantrekking komt te liggen (Jones et al., 2020). Dit is cruciaal aangezien het niet kunnen accepteren van zichzelf kan leiden tot gevoelens van zelfhaat en schaamte, wat mogelijks het risico op het plegen van feiten kan vergroten.

Daartegenover staat een studie van Holt en collega's (2010) die webfora voor en door pedofielen onderzocht. Hierin kwam de nadruk te liggen op de pedofiele subcultuur en de daarin heersende normen. Binnen deze webfora werden bepaalde gedraging gerechtvaardigd en werden attitudes tegenover seksuele relaties met kinderen opgebouwd. Daarnaast werd de defensieve houding van de gebruikers benadrukt als een reactie op hun perceptie van stigmatisering en marginalisering ten opzichte van de 'normale' samenleving. Hoewel deze gebruikers zichzelf niet zien als 'echte gevaarlijke' pedofielen die kinderen kwaad doen bleef de discussie over het al dan niet moreel verkeerd zijn van pedofilie of het bekijken van CSAM onaangeroerd. Dit gaat gepaard met enkele risico's. Dergelijke sterke sociale steunnetwerken kunnen deviantie normen bekrachtigen waardoor subculturen ontvouwen en gebruikers zichzelf als slachtoffer gaan zien van een onverdraagzame samenleving. Wanneer positieve en ondersteunende attitudes tegenover kindermisbruik ontwikkelen, kan dit het risico tot het plegen van feiten vergroten (Holt et al., 2010). Herhaaldelijk contact met individuen met deze overtuigingen kan ertoe leiden dat anderen deze normen gaan overnemen. Vooral individuen die ten gevolge van hun geaardheid slachtoffer zijn van eenzaamheid en een laag zelfbeeld zijn hier gevoelig voor. Zo kan het verlangen naar sociale contacten een risicofactor vormen voor

regelovertredend gedrag, vooral op lange termijn als de niet-peer offline contacten afnemen. Op die manier komt het individu minder met niet-ondersteunende attitudes tegenover het gedrag in contact en nemen de ondersteunende attitudes de bovenhand (Houtepen et al., 2014).

Aan de andere kant gaf slechts een klein deel van de gebruikers aan fysiek seksueel contact te hebben met kinderen (mogelijks omwille van gevolgen op juridisch vlak, de mogelijkheid verbannen te worden of omdat ze effectief geen seksuele contacten hebben met minderjarigen). Op deze fora werden bovendien ook alledaagse zaken en gemeenschappelijke interesses besproken. Daardoor kunnen mogelijks prosociale invloeden uitgaan van deze fora en zijn ze in staat zelfacceptatie en geschikte coping strategieën aan te leren en op die manier te beschermen tegen regelovertredend gedrag.

2. CONCLUSIE

Niet-plegende pedofielen vormen een unieke groep individuen die in vergelijking met plegende pedofielen vaak naar de achtergrond verdwijnen. Als gevolg daarvan komen ze dikwijls in aanraking met stigma en marginalisering. Deze populatie beschikt echter over prosociale attitudes en vaardigheden om regelovertredend gedrag te vermijden. Ze kiezen er bewust voor om hun aantrekking naar kinderen toe niet na te streven en normconform gedrag te stellen. Bovendien heeft deze groep een betere zelfcontrole, minder ondersteunende attitudes tegenover kindermisbruik en betere cognitief-empathische vaardigheden dan plegende individuen. Helaas stuit deze groep in zowel samenleving als hulpverlening op onbegrip waardoor psychische stoornissen, klachten en suïcidaal gedrag verder ontketenen. Omwille van die reden gaat deze groep frequent op zoek naar alternatieve vormen van hulpverlening en heeft de online steungroep daardoor aan populariteit gewonnen. Deze steungroepen bieden een uitlaatklep voor emoties, genereren waardevolle sociale relaties en kunnen het algemene welzijn van de gebruikers bevorderen. Daarnaast bieden deze groepen evenzeer opportuniteiten om prosociale vaardigheden en technieken aan te leren om regelovertredend gedrag te vermijden. Aan de andere kant kunnen deze groepen identificatie met ondersteunende overtuigingen tegenover kindermisbruik doen ontstaan of bekrachtigen en distantiëring van offline niet-peers in de hand werken.

Het is duidelijk dat de huidige bevindingen omtrent de functie van steungroepen voor niet-plegende pedofielen schaars en zeer uiteenlopend zijn, mede afhankelijk van het perspectief van de onderzoeker. Daarom is diepgaand, neutraal onderzoek naar de karakteristieken en functies van zelfhulpgroepen voor niet-plegende pedofielen van cruciaal belang om de huidige hiaten in het onderzoek te ondervangen en een licht te schijnen op

mogelijke vormen van (zelf)hulpverlening voor individuen die elders uit de boot vallen.

II. Empirisch onderzoek: opzet en methodologie

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van dit onderzoek is om op empirische wijze de aard, functies en effecten van online steungroepen te analyseren. Bijgevolg is het zo mogelijk om na te gaan of steungroepen het mentaal welzijn kunnen verbeteren en het risico op regelovertrekend gedrag kunnen verminderen of net vergroten. Daarnaast zal door het bestuderen van het voorgaande fenomeen ook verder verhelderd worden wat de karakteristieken zijn van niet-plegende pedofielen. Op die manier zal getracht worden de huidige hiaten in het wetenschappelijk onderzoek te ondervangen en kan er een duidelijk zicht verkregen worden op de verschillende zelfhulpverleningsmogelijkheden voor individuen met een pedofiele voorkeur die geen feiten willen plegen. Dit zou de deur openzetten voor preventiemogelijkheden inzake seksueel kindermisbruik en het promoten van mechanismen om het mentaal welzijn onder niet-plegende pedofielen te bevorderen.

2. ONDERZOEKSVRAGEN

Hoofdvraag: Wat is de aard en omvang van de effecten van zelfhulp via online steungroepen bij niet-plegende pedofielen?

Deelvragen:

- 1) Wat zijn de karakteristieken van online steungroepen voor niet-plegende pedofielen?
- 2) Wat zijn de ervaringen van niet-plegende pedofielen bij participatie aan online steungroepen?
- 3) Wat zijn de voordelen van online steungroepen voor niet-plegende pedofielen?
- 4) Wat zijn de nadelen van online steungroepen voor niet-plegende pedofielen?

3. ONDERZOEKSMETHODE

3.1. Virtuele etnografie

Virtuele etnografie, ook wel netnografie of online etnografie genoemd, is een term die verwijst naar een onderzoeksmethode waarin online veldwerk centraal staat. Het betreft een gespecialiseerde vorm van etnografisch onderzoek, aangepast aan de technologische evoluties kenmerkend aan ons tijdperk die zich toespitst op interacties die uitsluitend online plaatsvinden (Kozinets, 2012; 2006). Etnografisch onderzoek valt te plaatsen binnen de traditie van het kwalitatief onderzoek. Hierbinnen wordt de nadruk gelegd

op het bestuderen van een fenomeen op een diepgaande manier, met aandacht voor het perspectief van het individu en diens context (Vaismoradi, 2013). Bijkomstig is kwalitatief onderzoek de uitgelezen onderzoeksmethode om gevoelige onderwerpen te bestuderen. Het onderzoeksonderwerp in dit onderzoek, namelijk de effecten van steungroepen en ervaringen van niet-plegende pedofielen in steungroepen, is zonder meer te kwalificeren als een gevoelig onderzoeksonderwerp dat voldoende diepgang en nuance verdient.

Klassiek etnografisch onderzoek is ontstaan in de negentiende eeuw vanuit de motivatie om culturen uitheems aan Europa te verkennen en begrijpen (Kozinets, 2006). Terwijl de klassieke etnografie offline en online onderzoeksmethoden kan combineren, worden bij virtuele etnografie uitsluitend online onderzoeksmethoden toegepast om gemeenschappen te bestuderen die gevormd zijn door middel van computerondersteunde communicatie en waarvan de individuen kenmerken met elkaar gemeen hebben, doch niet geconcentreerd zijn op een fysieke plek (Bowler, 2010). Etnografie is geen specifieke methode van dataverzameling maar eerder een onderzoekssattitude binnen de kwalitatieve onderzoekstraditie die wordt gehanteerd om onderzoeksdoelen, waarbij het begrijpen van de sociale betekenis van activiteiten in een specifieke setting centraal staat, te onderzoeken (Brewer, 2000; Zaitch et al., 2016).

Kenmerkend aan de aanpak van netnografie is het idee dat de online wereld een sociale en culturele wereld is en dat het waardevol is om online interacties te plaatsen binnen die context (Kozinets, 2006). Mensen worden in detail bestudeerd, met aandacht voor de betekenis die zijzelf aan hun interacties geven. Bovendien vormt de online communicatie voor de hier besproken onderzoekssubjecten een belangrijk onderdeel van hun alledaagse leven, wat virtuele etnografie de uitgelezen onderzoeksmethode maakt (van den Broek, 2019). Deze methode heeft als kenmerk dat de online wereld gezien wordt als een gemeenschap van mensen met dezelfde interesses en een gedeelde identiteit die samen komen voor een gedeeld doel (Bowler, 2010).

Netnografie is een onderzoeksmethode die verschilt van de klassieke onderzoeksmethoden zoals focusgroepen, surveys en interviews maar evenzeer karakteristieken deelt daarmee. Allen hanteren een methode met aandacht voor de context en kunnen zowel een observationeel als participatief karakter hebben. Kozinets (2012), pionier in de virtuele etnografie, haalt echter enkele belangrijke verschillen aan. In de eerste plaats moet netnografie de technoculturele structuren waarbinnen de interacties plaatsvinden, erkennen. Bij klassieke methoden moet namelijk geen rekening gehouden worden met regels die gelden binnen het gebruikte technologische medium. Ten tweede is er online vaak sprake van anonieme of gepseudonimiseerde communicatie en kan de 'echtheid' van online

identiteiten soms betwist worden. Bovendien zorgt dit soms voor ethische en praktische dilemma's binnen het onderzoek. Ten derde is er een enorm brede waaier aan online kanalen voor sociale interacties. Dit kan het mogelijk maken dat onderzoekers moeilijkheden ervaren met het beheren en bestuderen van grote hoeveelheden data. Ten laatste is de automatische opslag van data en gesprekken in de online wereld niet te vergelijken met hoe communicatie gebeurt in de offline wereld. Op deze manier worden klassieke etnografische principes zoals het betreden van de setting, informed consent en het volgen van ethische principes, bemoeilijkt. Aan de andere kant biedt dit kansen om nieuwe, hedendaagse en dynamische onderzoeksprincipes vast te leggen.

Het dient dus opgemerkt te worden dat er niet één specifieke vorm van virtuele etnografie bestaat. Het betreft eerder een amalgaam van onderzoeksmethodes specifiek toegepast op de context van online culturen om deze te bestuderen doorheen hun computer-gemedieerde interactie. Deze methode laat een grote vrijheid voor de individuele onderzoeker om zelf het onderzoeksopzet te bepalen (Kozinets, 2006; Bowler, 2010). In dit onderzoek werd gebruik gemaakt van deze vrijheid en wordt er, gemotiveerd door de onderzoeksvragen en het onderzoeksdoel, gekozen voor een kwalitatieve inhoudsanalyse.

3.2. De kwalitatieve inhoudsanalyse

De inhoudsanalyse is een onderzoeksmethode die oorspronkelijk gebruikt werd om artikelen uit kranten en tijdschriften, advertenties en 19de -eeuwse speeches te analyseren. Momenteel wordt deze methode toenemend gebruikt binnen een amalgaam aan disciplines zoals de communicatiewetenschappen, journalistiek, sociologie en psychologie (Elo, 2007).

De kwantitatieve inhoudsanalyse focust nadrukkelijk op het kwantificeren van het informationele aspect van tekstuele data en analyseert deze binnen vooraf vastgelegde categorieën, met behulp van een algoritme. Een kwalitatieve inhoudsanalyse echter zal data categoriseren op een inductieve wijze. De categorieën worden gegenereerd door het nauwkeurig lezen en interpreteren van data. Binnenin de traditie van de kwalitatieve inhoudsanalyse heerst echter nog onenigheid over hoe data, eens vergaard in categorieën, verwerkt dienen te worden (Forman, 2007). De inhoudsanalyse is een term die verwijst naar verschillende strategieën waarbij tekst geanalyseerd wordt. Kort samengevat worden verzamelde data verwerkt met als doel die te organiseren en betekenis uit de data te extraheren om zo tot realistische besluiten te komen om na te gaan wat iemand zegt, tegen wie en welk effect dat bewerkstelligt (Bengtsson, 2016). Grote hoeveelheden tekstuele informatie worden verkend en gereduceerd in volume door middel van systematisch coderen en categoriseren (Elo, 2007; Vaismoradi et al., 2013). Daarnaast wil men niet zozeer gaan generaliseren maar eerder een

fenomeen in de diepte kunnen begrijpen (Forman, 2007). De kwalitatieve inhoudsanalyse is een methode die niet zozeer gebonden is aan een welbepaalde discipline. Dit zorgt ervoor dat de te volgen regels ietwat gereduceerd worden en dat de principiële focus de geldigheid van het onderzoek blijft (Bengtsson, 2016).

De kwalitatieve inhoudsanalyse is voor dit onderzoek een gepaste methode aangezien ze data gaat onderzoeken en analyseren in een specifieke context, hier de online steungroep, met respect en aandacht voor de betekenis die een specifieke groep aan de data geeft.

3.2.1. Inductieve kwalitatieve inhoudsanalyse

In de inhoudsanalyse die volgt zal inductief te werk worden gegaan. Dit houdt in dat de verzamelde data zullen leiden tot categorieën die voortkomen uit een *open-minded* attitude van de onderzoeker. Deze aanpak wordt gebruikt wanneer kennis over het fenomeen eerder schaars of gefragmenteerd is, zoals hier het geval is. De categorieën zullen voortvloeien uit de data zelf. Het doel zal dan zijn om van het specifieke, namelijk posts op zelfhulp-fora, te generaliseren naar het brede, namelijk de voor- en nadelen van zelfhulp voor niet-plegende pedofielen. Een deductieve aanpak is aangeraden als er al behoorlijke hoeveelheden kennis over een onderwerp voorhanden is of als men vertrekt van een vooraf vastgelegde theorie of model (Elo, 2007).

3.2.2. Voordelen van de kwalitatieve inhoudsanalyse en netnografie

De online kwalitatieve inhoudsanalyse biedt tal van voordelen. In de eerste plaats is het een onderzoeksmethode die geschikt is om gevoelige materie te behandelen omwille van de diepgang die ze toelaat. Daarnaast is het steeds mogelijk om het onderzoeksdesign van de inhoudsanalyse aan te passen aan de noden van het eigen onderzoek of de eigen discipline. Een inhoudsanalyse kan zo eenvoudig of complex worden gemaakt als men zelf wil (Elo, 2007). Daarnaast is het een uitstekende onderzoeksmethode als relatief weinig voorkennis voorhanden is.

Er wordt vaak opgemerkt dat data afkomstig van archieven niet aangetast of beïnvloed zijn door de onderzoeker (Kozinets, 2006). In zekere mate kan dat principe worden doorgetrokken naar informatierijke tekstberichten die te vinden zijn op online fora. Dit zijn digitale archieven. Daarnaast is het zo dat de onderzoeker relatief vrij toegang heeft tot data waarvoor men normaalgezien een vertrouwensband nodig heeft. Vanzelfsprekend moet er met de privacy van de gebruikers zorgvuldig worden omgegaan aangezien de onderzoeker op een anonieme en ongeziene wijze de virtuele leefwereld gaat betreden en moeten ethische overwegingen in rekening genomen worden (van den Broek, 2019). Daar wordt later op ingegaan. Dit zorgt er bovendien ook voor dat de setting, de online zelfhulpgroep, niet verstoord wordt. In klassiek etnografisch onderzoek gebeurt dit mogelijk wel.

Niet onbelangrijk is het feit dat deze onderzoeksmethode relatief goedkoop is en toelaat een grote hoeveelheid rijke data op een eenvoudige manier te raadplegen en op te slaan, in vergelijking met klassieke onderzoeksmethoden (Morais et al., 2020; Kozinets, 2006). Zo is er minder kans op geheugenproblemen en kan data meerdere malen geanalyseerd worden om tot robuuste interpretatie te komen

3.2.3. Implicaties van de kwalitatieve inhoudsanalyse en netnografie

In de eerste plaats is de online steungroep een gemeenschap die niet geconcentreerd is op een fysieke plaats. Er is geen natuurlijke afbakening zoals die aanwezig is in traditionele gemeenschappen. Dit biedt een eerste uitdaging, namelijk het afbakenen van de grenzen van de gemeenschap en wat bestudeert dient te worden (Warmelink et al., 2015). Daarnaast houdt deze online setting ook in dat gedrag niet onmiddellijk waarneembaar is, je kan het individu niet zien wanneer hij participeert op het forum. Bijgevolg moet je vertrouwen op wat de persoon neerschrijft, zonder de bijhorende lichaamstaal, expressie of intonatie. Daarbij hoort natuurlijk dat een individu een grotere controle heeft over zijn of haar zelfrepresentatie in de online sfeer. Er moet dus steeds rekening gehouden worden met het feit dat iemand zich anders voordoet dan hij echt is of dat de online identiteit verzonnen kan zijn. Daardoor kan sommige informatie mogelijks onwaar zijn (Morais et al., 2020).

Daarnaast hoort bij netnografie een ander dilemma, namelijk dat van participatie. In de klassieke etnografie is het vaak vanzelfsprekend dat de onderzoeker in een setting participeert zodat men deze context vanuit een insider-perspectief kan bekijken. Online is dit niet steeds mogelijk of wenselijk. Je kan kiezen om jezelf als onderzoeker niet kenbaar te maken. Bovendien is aan een voordeel, namelijk de grote beschikbaarheid van rijke data, ook een nadeel verbonden, namelijk dat de onderzoeker belast is met de taak een onderscheid te maken tussen al dan niet relevante informatie. De onderzoeker zal een kritische selectie moeten maken van bruikbare en al dan niet kwaliteitsvolle berichten en zijn onderzoeksdomein duidelijk moeten begrenzen. Een ander nadeel van deze onderzoeksmethode is dat er een gebrek aan controle is over de samenstelling van de onderzoekseenheden. Bijkomstig is er mogelijks een afwezigheid van een gestructureerde vragenlijst of survey, een duidelijk vooropgezet observatieplan of vastgelegde methodes van dataverzameling (Morais et al., 2020). Tenslotte moet worden rekening gehouden met een implicatie van eender welke vorm van kwalitatief onderzoek. Deze houdt in dat er mogelijks een bias is bij de onderzoeker. Het is dus een vereiste dat de onderzoeker in staat is online informatie met een kritische blik te bekijken en daarbij rekening houdt met zijn eigen assumpties en overtuigingen.

4. ONDERZOEKSOPZET

Er moet allereerst worden opgemerkt dat er zeer weinig procedurele richtlijnen zijn die aangeven hoe een onderzoeker etnografisch onderzoek dient uit te voeren op sociale media-data of online interacties. Daarom wordt hier rekening gehouden met de algemene principes binnen de kwalitatieve inhoudsanalyse en de virtuele etnografie (Kozinets, 2006).

4.1. De onderzoeksattitude

Zoals Bowler (2010) opmerkt zijn er meerdere attitudes die de onderzoeker kan aannemen om het online onderzoek uit te voeren. Men kan online participeren en zelf een lid van een online community worden. In dit onderzoek zal de onderzoeker een puur observerende rol opnemen en op een gespecialiseerde wijze ‘rondneuzen’ op het online platform. Hoewel de eerste onderzoekshouding meer aanleunt bij de traditionele etnografische onderzoekswijze is deze omwille van een aantal redenen niet opportuun bij het onderwerp dat hier behandeld wordt. Er kan, gebaseerd op bovenstaand literatuuroverzicht, verondersteld worden dat de online steungroep voor niet-plegende pedofielen een therapeutische functie heeft en een veilige omgeving biedt. Vanuit ethische maar evenzeer persoonlijke overwegingen lijkt het, gezien de uiterst sensitieve materie in dit onderzoek, niet verantwoord om zelf te participeren in de steungroepen.

4.2. Ethische overwegingen

Een noodzakelijk onderdeel van de virtuele etnografie is het maken van ethische overwegingen en beslissingen (Bowler, 2010). Meer specifiek komen dilemma's aan bod die te maken hebben met het onderscheid tussen het publieke en het private domein, anonimiteit en informed consent (Stommel et al., 2021). Daarom krijgen ethische overwegingen in dit onderzoek een centrale plaats alvorens over te gaan tot dataverzameling en dataverwerking.

Er wordt in de literatuur vaak beargumenteerd dat de onderzoeker tijdens virtuele etnografie een participerende rol op zich moet nemen, zoals vaak in de klassieke etnografie het geval is (Kozinets, 2006). Zoals hierboven reeds vermeld, wordt daar in dit onderzoek bewust niet voor gekozen en is de onderzoeksattitude louter observerend. Er zal wel getracht worden tegemoet te komen aan het insider-perspectief door data te interpreteren vanuit de subjectieve betekenis die de leden van de online fora eraan geven. Over het algemeen wordt aangeraden om naar materiaal afkomstig van online blogs te refereren (Morais et al., 2020). Hier wordt echter rekening gehouden met de uiterst gevoelige aard van de besproken materie en de mogelijke risico's voor de participanten. Zo zullen bij de dataverzameling alle gebruikte data geanonimiseerd worden. Dit houdt in dat wanneer data ingevoerd worden in het computergestuurde, kwalitatieve data-analysessoftwareprogramma

NVivo, de data herschreven zullen worden. Op die manier kunnen berichten op geen enkele manier herleid worden naar een welbepaalde website of een gebruikersprofiel. Zo wordt tegemoet gekomen aan het feit dat participanten op online fora er niet van bewust zullen zijn dat ze het subject van onderzoek uitmaken. Het is een kenmerk van de virtuele etnografie dat de methode zich in een grijze zone tussen het publieke en private domein bevindt en dat de onderzoeker balanceert tussen legitiem en illegitiem gebruik van online data. Dit maakt deze onderzoeksmethode gevoelig en complex maar wanneer correct uitgevoerd, zeer waardevol (Morais et al., 2020).

4.3. Informed consent

In dit onderzoek zijn enkele dilemma's verbonden aan het bekomen van informed consent. In de eerste plaats is ze moeilijk te verkrijgen aangezien contactinformatie niet beschikbaar is op de profielen van de gebruikers omdat pseudoniemen gebruikt worden en de echte identiteit verhuld wordt (Morais et al., 2020). Tenslotte is het bekomen van deze informed consent, gezien de hoeveelheid gebruikers en posts die in het onderzoek worden geraadpleegd, niet steeds mogelijk. Bovendien is informed consent verkrijgen soms eerder onwenselijk, namelijk wanneer het veranderingen in het gedrag van de online participanten kan teweegbrengen (Stommel et al., 2021).

In de wetenschappelijke literatuur heerst er discussie over het al dan niet bekomen van informed consent in dergelijke studies en wordt gesteld dat de onderzoeker moet overwegen of het volgen van klassieke principes omtrent informed consent in offline onderzoek nodig is of dat afwijkingen daarvan gerechtvaardigd zijn, gezien de kenmerken van de online omgeving (Morais et al., 2020; Stommel et al., 2021). Het is natuurlijk een risico dat, indien de onderzoeker binnen de klassieke grenzen van etnografisch onderzoek blijft, waardevolle data en kennisvermeerdering wordt misgelopen. Aan de andere kant kan het afwijken van die traditionele principes ervoor zorgen dat sommige ethische richtlijnen met de voeten worden getreden. Deze onderzoeksmethode vraagt een afweging tussen het volgen van klassieke ethische principes of het bestuderen van grote hoeveelheden data en informatie zonder formele informed consent. Veelvoorkomende argumenten zijn, aangezien de berichten van individuen toch publiek verkrijgbaar zijn, dat het niet verkrijgen van informed consent te rechtvaardigen is. Daarbij hoort dat het voor sommige websites een vereiste is om in te stemmen met het privacybeleid om zaken te kunnen posten, waardoor die posts in ieder geval publiek worden (Morais et al., 2020). Dit lijkt echter kort door de bocht. Het is niet omdat data vrij verkrijgbaar zijn op een publieke website, dat de schrijvers hiervan zonder meer instemmen met het gebruik van hun data of zij vooraf moeten anticiperen op het feit dat hun data gebruikt kunnen worden. Als er echter in overweging wordt genomen dat er enorme hoeveelheden berichten te analyseren zijn, gepost door verschillende

individuen onder verscheidene pseudoniemen en als we er rekening mee houden dat er een zekere openbaarheid van informatie is, lijkt het wel valide om van klassieke informed consent af te wijken. Natuurlijk is dit enkel op voorwaarde dat alle data strikt geanonimiseerd worden. Daarbij blijft het belangrijk dat de bestudeerde websites in geen enkele zin de onderzoeker zullen vereisen een account of eender welke vorm van registratie aan te gaan om toegang te krijgen tot de threads. De data die geanalyseerd zullen worden zijn dus door eenieder vrij te raadplegen. Op die manier werken we ook geen gedragsverandering op het forum in de hand.

Kortom, in dit onderzoek zal, na zorgvuldige overweging, niet op een formele wijze informed consent bekomen worden. Wel zal alle data afkomstig zijn van een publiek toegankelijk forum waarvoor geen registratie nodig is om de posts te lezen. Daarnaast zullen alle gebruikte data onmiddellijk geanonimiseerd worden. Dit houdt in dat de berichten op geen enkel moment zullen opgeslagen worden of gerapporteerd zullen worden zonder anonimisering en complete herschrijving.

4.4. Gegevenswerving- en verwerking conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming

Aan de ene kant laat een omstandige ethische motivatie het toe af te wijken van de klassieke principes inzake informed consent. Aan de andere kant blijft een juridische motivering inzake de AVG of de Algemene verordening gegevensbescherming (ook wel GDPR of General Data Protection Regulation), aan de orde om aan te tonen waarom het geoorloofd is om in dit onderzoek van de privacyrechten van de betrokkenen af te wijken wanneer we data werven van online, publiek toegankelijke gespreksfora. Titel 4 van de Wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, waarmee de GDPR in België wordt uitgevoerd, voorziet in een uitzonderingsregime om, onder andere voor wetenschappelijke doeleinden, af te wijken van de rechten van betrokken zoals bepaald in artikel 89 §2 en §3 van de AVG. Allereerst stelt artikel 191 dat de onderzoeker voor de verzameling van de data moet aangeven waarom de uitoefening van de rechten van de betrokkenen de doeleinden van het wetenschappelijk onderzoek onmogelijk maken of ernstig belemmeren¹. Dit gebeurt in kader van dit onderzoek in een afzonderlijk Data Management Plan en komt op die manier tegemoet aan de melding van de verwerking van persoonsgegevens in het AVG register. Daarnaast is het noodzakelijk om, conform art. 194, een overeenkomst met de verantwoordelijke af te sluiten

¹ Art. 191 Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018, 68663.

voor de verdere verwerking van gegevens². Als de verwerking echter betrekking heeft op persoonsgegevens die publiek zijn gemaakt, zoals bij de publiek toegankelijke fora in dit onderzoek het geval zijn, is dat niet van toepassing. Wat dan wel moet gebeuren binnen deze bijdrage, is kennisgeving aan de betreffende platforms dat hun berichten gebruikt worden, waarom en op welke manier dit conform de AVG is.

Bovendien worden de ruwe data gepseudonimiseerd en versleuteld en zullen de data doorheen de analyse volledig geanonimiseerd worden. De data worden bovendien volledig herschreven en enige verwijzing naar specifieke plaatsen of namen worden verwijderd. Op deze manieren wordt tegemoetgekomen aan de GDPR en worden de privacyrechten van de onderzoekssubjecten gewaarborgd.

4.5. De onderzoekseenheden

De voorbereidingsfase van het onderzoek vangt aan met het selecteren van de onderzoekseenheden. Zo worden er in de literatuur enkele richtlijnen voorop gesteld om op een zorgvuldige wijze de onderzoekseenheden te selecteren (Bowler, 2010). Er moet op zoek worden gegaan naar online gemeenschappen die voldoen aan volgende kenmerken:

- a) De gemeenschap is relevant voor de onderzoeksvraag en het onderzoeksdoel
- b) De gemeenschap is actief, de communicatie is recent en frequent
- c) De gemeenschap is interactief: er is wederkerige communicatie tussen de participanten
- d) De gemeenschap is substantieel in die zin dat er een grote hoeveelheid aan kritische communicatoren is
- e) De gemeenschap is heterogeen samengesteld: de participanten zijn onderling gedifferentieerd
- f) De gemeenschap is data-rijk: de data is gedetailleerd of descriptief

Op basis van bovenstaande elementen werden een viertal online forums geselecteerd.

- 1) <https://www.boychat.org/>
- 2) <https://www.jongensforum.net/>
- 3) <https://www.legarçon.net/>
- 4) <https://www.annabelleigh.net/>

² Art. 194 Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018, 68664.

4.6. Het onderzoeksmateriaal

Netnografische data kunnen verschillende vormen aannemen. Het kunnen rijke of minder rijke data zijn, beschermde data of vrij te verkrijgen data. De data kunnen geproduceerd worden door een enkeling of meerdere mensen of zelfs door een machine of software. De data kunnen bovendien gegenereerd worden doorheen interactie tussen onderzoeker en participant of gewoon te vinden zijn in een digitale omgeving. Tenslotte kunnen de data vrij van spelfouten zijn, geproduceerd door professionals of evenzeer ruwe data zijn, geschreven in een dialect met spelfouten en emojis (Kozinets, 2006). De data in dit onderzoek zijn overwegend tekstuele data die vrij te verkrijgen zijn, geproduceerd doorheen interactie tussen gebruikers onderling en zullen wellicht in omgangstaal geschreven zijn.

4.7. Werving van de gegevens

De gegevens dienen systematisch verworven te worden. Er zullen op elk van de vier fora op systematische wijze screenshots genomen worden (copy-paste naar versleuteld, gepseudonimiseerd word-document):

- Alle data worden verzameld van nieuwste naar oudste, tot er in totaal 25 posts per forum zijn verzameld
- De posts worden systematisch geselecteerd door telkens de vijfde post in een rij van boven naar beneden te tellen. Dus: post één wordt geselecteerd, post vijf, post tien, enzovoort.

4.8. Verwerken van de gegevens: het onderzoeksinstrument

Bij de kwalitatieve inhoudsanalyse zijn we geïnteresseerd in de berichten van mensen en diens betekenis om zo de functies van de steungroep na te gaan. Er wordt een kwalitatief onderzoeksinstrument gehanteerd, namelijk een codeboek. Dit codeboek wordt inductief opgesteld met behulp van NVivo. Dit houdt in dat de codes die vorm krijgen, niet aan de start van de dataverwerking werden vastgelegd maar dat deze tot stand gekomen zijn tijdens het proces van de dataverwerking en doorheen het lezen van de berichten op de fora.

III. Empirisch onderzoek: resultaten

In volgend hoofdstuk worden de kwalitatieve onderzoeksresultaten besproken. In eerste instantie worden enkele karakteristieken van de fora besproken, daarna zal worden ingegaan op de inhoud van de berichten op de websites.

In totaal werden 100 forumposts inclusief antwoorden geanalyseerd van 4 verschillende forums. Dit kwam neer op 25 posts per forum.

Doorheen het inductieve codeerproces kwamen acht thema's duidelijk naar voor. Per thema worden de belangrijkste bevindingen van alle fora collectief besproken.

- a) Advies verlenen aan medegebruikers
- b) Emotionele uitdrukking
- c) Pedofiele geaardheid
- d) Platform-gerelateerde discussies
- e) Sociale banden
- f) Relaties met kinderen
- g) Zelfexpressie
- h) Varia

1. KARAKTERISTIEKEN VAN DE WEBSITE

De fora nemen allen de vorm aan van een eenvoudig thread-forum. Over het algemeen ziet de lay-out van de websites er relatief gedateerd uit. Bovenaan bevindt zich het logo van de website met de woorden 'Boychat: you are not alone' of 'Jongens: je bent niet alleen'. Zoals de naam van de website al doet vermoeden zijn die fora vooral gericht op diegenen met een aantrekking naar jongens toe. Girlchat ofwel Annabelleleigh.net is een Engelstalig gespreksforum dat gericht is naar individuen met een aantrekking naar meisjes toe.

De berichten staan gerangschikt van nieuw naar oud en de forums variëren van intensieve activiteit met vrijwel elke dag verschillende nieuwe berichten gedurende lange tijd tot laag intensieve activiteit waarbij bijvoorbeeld de laatste post op Jongensforum dateert van 20 april 2022 en daarvoor van 18 augustus 2020. De websites zijn duidelijk naar hun gebruikers toe en vermelden een concrete *code of conduct* waarmee ze trachten een ondersteunend, veilig, creatief en aangenaam forum te organiseren waarop boy en girl lovers hun gedachten en gevoelens kunnen delen, die niet steeds te maken hoeven te hebben met pedofilie. Aan de basis van de fora staan evenwel enkele centrale regels. Zo is het verboden erotische of overdreven seksueel-getinte discussies te voeren. Het is niet toegelaten om verzoeken,

aanbiedingen of links naar illegaal materiaal te delen. De gebruikers mogen andere posters niet lastigvallen op een georganiseerde manier en dienen hun eigen identiteit en die van anderen geheim te houden. Tenslotte mogen ze illegale seksuele activiteiten met minderjarigen niet aanmoedigen, niet toegeven dat zijzelf of anderen dit in het verleden reeds gedaan zouden hebben en mogen ontmoetingen met minderjarigen niet via het forum worden nagestreefd. Een eenmalige 'lichte' inbreuk op deze regels geeft gevolg aan een waarschuwing, een grotere inbreuk zorg voor schorsing. De fora zijn transparant naar hun gebruikers toe en vermelden dat ze geen identificeerbare elementen mogen vermelden in hun posts en dat ze zich ervan bewust moeten zijn dat hun IP-adres kan getraceerd worden. Op een ander forum wordt bovendien een hele pagina gewijd aan veiligheid en privacy en hoe gebruikers zo veilig mogelijk kunnen blijven met behulp van VPN, encryptie-programma's of een firewall.

De fora zijn openbaar en vrij te lezen door iedereen. Het hebben van een profiel op de website geeft echter aan dat het individu van plan is langer op het forum te blijven en dat hij betekenisvolle banden met mede-posters wil opbouwen. Een profiel kan worden aangemaakt door te e-mailen naar het moderatorenteam. Vele posters werken met een vaste 'sigpic'. Dit is een foto die automatisch wordt toegevoegd onder posts of reacties van het individu. Sigpics bestaan in alle soorten. Vaak zijn het afbeeldingen van minderjarige jongens maar ook religieuze prenten of cartoons. De regels op het forum stellen dat de sigpic van een identificeerbare persoon enkel de jongere versie van de gebruiker zelf mag afbeelden.

Naast het *main forum* op Boychat bijvoorbeeld bestaan er nog vier gerelateerde boards. 'Meta BoyChat' bespreekt alles dat te maken heeft met het functioneren van Boychat, 'The Treehouse' is bestemd voor real-time chats, 'Other Chat' is een board voor alles dat te maken heeft met zaken die niet boy love gerelateerd zijn of niet tot het onderwerp van het *main forum* behoren. Tenslotte bestaat er 'You Can't Do That On Boychat', de plaats voor alle posts die de normale gang van zaken op het *main forum* verstoren. Le garçon heeft net zoals Boychat een plaats voor posts die de normale gang van zaken op het forum belemmeren genaamd 'Le fils de la cr mi re'. Er is ook een pagina bestemd voor de bespreking van de praktische functionaliteiten van het forum, genaamd 'M ta'.

Doorheen het inductieve codeerproces op de online fora kwamen acht thema's duidelijk naar voren.

2. INHOUD VAN DE FORA

2.1. Advies verlenen aan medegebruikers

Vaak wordt er door middel van berichten advies gegeven aan medegebruikers op het forum. Dit advies is veelzijdig en gaat van het veilig leren omgaan met de geaardheid tot aanpassingen maken naar een veilige levensstijl. Zo werd er een uitgebreide discussie gewijd aan hoe men veilig diende te blijven op het internet en werd er benadrukt dat individuen elke soort website op het dark net moeten mijden als het geen tegenhanger heeft op het legale net. Er wordt vermeld dat het, zelfs voor elke wetsgetrouwe pedofiel, niet moeilijk is om per abuis op illegaal materiaal te komen. Er wordt door meerdere gebruikers duidelijk gesteld dat tenzij je effectief op zoek bent naar CSAM, je beter wegblijft van alle soorten chatrooms op het dark net of simpelweg, CSAM moet mijden om niet in de problemen te komen. Er werd ook besproken welke VPN's goed werken en een gebruiker merkte op dat een VPN niet bruikbaar is om activiteiten gerelateerd aan boy love te verhullen, daarvoor gebruikt men beter Tor. Één andere gebruiker vermeldt dat hij er op let om nooit identificeerbare informatie te delen. Een voorbeeld van het veilig leren omgaan met de geaardheid kan gevonden worden in discussies waarin besproken werd hoe men een veilige seksuele uitlaatklep kon vinden. Zo geeft een gebruiker aan dat hijzelf zijn toevlucht zoekt in erotische verhalen en verschillende soorten seksspeeltjes en dat hij er op die manier in slaagt weg te blijven van CSAM. Hij adviseert hetzelfde naar andere gebruikers toe. Anderzijds probeert één poster een andere gebruiker te kalmeren en te motiveren om na een moeilijke periode omwille van zijn geaardheid, de draad weer op te pikken en verder te gaan met het leven. Hij reikt zo ook verschillende manieren aan waarop dit kan, zoals het vinden van nieuwe hobby's.

2.2. Emotionele uitdrukking

Emotionele uitdrukking krijgt een centrale plaats binnen de online peer-gemeenschappen. Dit kan zowel op een positieve, negatieve of neutrale manier worden ingevuld. Zo wordt er aangegeven door een gebruiker dat hij door het posten en schrijven op de fora, er in kunnen slagen is zijn eigen geaardheid te accepteren en een plaats te geven. Daartegenover gaf een poster aan dat hij het moeilijk had met zijn gevoelens en zich op een keerpunt bevond, en omwille daarvan de nood voelde te stoppen met posten. Daarnaast deelden posters ook vaak moeilijke levensgebeurtenissen. Zo vermeldt een poster dat hij, omwille van zijn vroegere contacten met de hulpverlening voor zijn pedofiele geaardheid, nooit meer zal kunnen nastreven wat hij wil in zijn leven, zoals beroemd worden of een bedrijf opstarten, omdat hij nu overal bekend staat als een pedofiel. De poster vermeldt dat hij nog nooit effectief een kind heeft aangeraakt maar toch

gestraft werd door de maatschappij alsof het zo was. Hij zet zich sterk af tegen de hulpverlening, de maatschappij en de overheid. Andere keren wordt ook met weemoed teruggekeken op dergelijke gebeurtenissen, zoals een poster die eraan herinnerd werd dat zijn vroegere vriendje jarig was maar die hij al drie jaar niet gezien of gehoord heeft en denkt dat hij hem nooit zal zien opgroeien. Anderen erkennen de moeilijkheden die gepaard gaan met de seksuele aantrekkings tot kinderen of dat hulpverlening volgens hen enkel averechtse effecten zou leveren. Nog een andere gebruiker geeft aan dat hij geen hulp nodig heeft want hij verlangt niet naar seks met kinderen. Aan de andere kant drukt een gebruiker zijn aanvankelijke stress en nadien opluchting uit toen hij voor het eerst aan iemand, werkzaam bij een hulplijn, kon opbiechten dat hij zich aangetrokken voelde tot meisjes en dat de reactie daarop begripvol was. Op sommige fora werd bovendien heel vaak gepost wanneer Lifeline, een private hulplijn voor individuen met gevoelens voor kinderen, geopend was.

2.3. Pedofiele geaardheid

Het merendeel van de posts op de fora zijn logischerwijs op een of andere manier gerelateerd aan de pedofiele geaardheid. In vele posts heeft de individuele beleving van de geaardheid een centrale plaats. Meerdere posters geven aan dat de pedofiele geaardheid een groot risico inhoudt en dat ze hun oriëntatie beter geheim houden en steeds waakzaam moet zijn. Een gebruiker haalde echter wel aan dat het niet abnormaal is om aantrekkings tot minderjarigen te voelen en zolang je niemand kwaad doet, er ook geen problemen mee zijn. Een andere gebruiker vermeldde dat beeldmateriaal zelfgemaakt door kinderen of waar een kind geen pijn door lijdt, het best wordt vermeden voor de eigen veiligheid maar dat er niets mis mee is. Een andere poster geeft aan dat sommige CSAM volgens hem onschuldig is, maar dat kinderen dingen kunnen doen waar ze later spijt van krijgen. Bijkomstig kan iets dat op het eerste zicht onschuldig lijkt, in de toekomst problemen veroorzaken.

Frustraties ten opzichte van de maatschappij en diens visie tegenover pedofilie werden ook geuit. De maatschappij vertrouwt pedofielen niet en dat is volgens enkele gebruikers onterecht. Bovendien worden frequent frustraties geuit over hoe de maatschappij pedofielen aanziet. Een gebruiker is ervan overtuigd dat pedofielen van alles de schuld krijgen. Iemand anders heeft moeite met het strafbaar stellen van materiaal dat door kinderen zelf gemaakt wordt en bestemd is om te delen met hun peers en dat dan vervolgens, door een pedofiel ontdekt wordt. Hij vraagt zich af wat daar schadelijk aan is voor het kind zelf. Dezelfde mening heerste bovendien over de strafbaarheid van getekende beelden van kindermisbruik. Een poster geeft aan dat hij vroeger dacht dat hij CSAM nodig had aangezien hij aangetrokken was tot kinderen. Later besepte hij dat de seksuele aantrekkings slechts een

fractie is van zijn aantrekking tot kinderen. Een andere gebruiker post voor het eerst in vier jaar en vermeldt dat hij door zijn verslaving aan CSAM gevat is door de politie en daarvoor gestraft is. Hij merkt op dat het leven hierdoor heel erg zwaar kan zijn, maar dat hij door intensieve therapie heeft kunnen inzien dat zijn gedrag fout was, op zowel moreel als legaal vlak. Hij geeft aan dat hij zijn lesje geleerd heeft en dat hoewel hij steeds aangetrokken zal blijven tot kinderen, hij nu zijn limieten kent. Hij bespreekt bovendien zijn goede ervaringen met hulpverlening en dat hij daar op eigen tempo zichzelf en zijn geaardheid is gaan accepteren en met schadelijk gedrag heeft leren omgaan. Anderen zijn kritisch over therapie, ze bemerken dat het soms meer kwaad dan goed kan doen.

Daarnaast geven vele gebruikers aan wat voor de persoonlijke beleving van hun geaardheid van belang is: seksuele of romantisch/emotionele aantrekking naar kinderen toe. Een gebruiker vertelt dat hij geen interesse heeft in CSAM maar eerder plezier haalt uit beeldmateriaal waarin jongens worden getoond die zich in een compromitterende positie bevinden. Hij vraagt zich af of hij zelfs aangetrokken is tot kinderen op een seksuele manier. Op een emotionele manier in ieder geval wel. Een andere poster geeft aan dat hij een soort opvoedende en verzorgende rol heeft naar kinderen toe, maar dat hij wel nieuwsgierigheid voelt om een jongen naakt te zien.

Een andere gebruiker deelde een link naar een survey en riep zijn medegebruikers op om deel te nemen zodat niet enkel de stem van de Virtuous Pedophiles zou gehoord worden, maar ook die van de Boy Lovers. Meerdere malen wordt ook een onderscheid gemaakt tussen 'goede' en 'slechte' pedofielen. Zo geeft een poster aan dat er 'normale' pedofielen bestaan die geen besef hebben van kuisheid of cultuur en dat zij kinderen misbruiken. Een gebruiker vermeldt bovendien dat er enkel 'goede' pedofielen zitten op het forum die nooit CSAM zouden raadplegen of nooit seks hebben met kinderen. Iemand anders reageert dat hij zich, als échte boy lover, zeer slecht voelt als er gesproken wordt over 'barbaars' kindermisbruik en dat de plegers hiervan zwaar gestraft moeten worden. Een andere gebruiker reageert daarop dat men realistisch moet blijven en dat er hoogstwaarschijnlijk gebruikers op het forum zijn die dat wel doen. Als iemand zich, volgens een andere poster, beperkt tot geklede kinderfoto's en fantasie, dan is dat wel toegelaten. Iemand anders vraagt zich af of je een pedofiel in bezit van CSAM überhaupt zou moeten oppakken. Anderen gaven aan dat hoewel ze fantaseren over seks met kinderen, ze dit niet effectief doen omwille van het onwettig karakter en de gevangenisstraf die kan volgen. Anderen zouden geen seks hebben met kinderen omdat dit voor het kind zelf traumatiserend is. Iemand anders vertelt dat hij bang is om seks met kinderen te hebben en hij van dat idee stress krijgt; hij verlangt er niet naar. Ook wordt aangehaald dat men zelf verantwoordelijk is voor de seksuele aantrekking tot kinderen en dat je als pedofiel de focus moet leggen op

wettige activiteiten die goed zijn voor kinderen zoals hun groei stimuleren. Enkel dan kan je jezelf nuttig maken. Pedofielen die enkel een seksuele aantrekking voelen tot kinderen en hen zien als een lustobject moeten zich richten op volwassenen en begaan misbruik of zijn ongeschikt om met kinderen om te gaan.

Aan de andere kant werd door enkele posters de pedofiele geaardheid op een andere manier benaderd. Zo zei een poster dat het hebben van een pedofiele geaardheid een privilege is, dat pedofielen een superieur en bijzonder leven hebben, dingen kunnen zien die anderen niet kunnen zien, namelijk de schoonheid van jongens en dat anderen hun leven zouden geven voor die ervaring. De 'hetero-wereld' wordt aanzien als een saaie wereld. Posters die deze mening delen leggen sterk de nadruk op het bijbrengen van cultuur aan kinderen en zien dit als de rol van diegenen die kinderen liefhebben. Een meer gematigde visie op de geaardheid komt ook terug. Zo wordt aangegeven dat pedofielen een doel en betekenis kunnen hebben in de wereld, op voorwaarde dat dit geen gevaar inhoudt voor kinderen. Er wordt bijvoorbeeld als metafoor gebruikt dat de volwassene in de volwassene/kind-relatie de rol van getuige moet aannemen als het kind uiteindelijk zou trouwen en niet de rol van echtgenoot.

Hoe individuen de individuele geaardheid beleven wordt vaak besproken. Één poster vermeldt zo in een discussie dat hij het belangrijk vindt om contact met kinderen te vermijden en dat hij wel nog steeds op kinderen valt, maar eerder vanop een afstand en niet verder zou gaan dan het initiëren van een gesprek. Een gebruiker deelt mee dat hij wel banden aangaat met kinderen maar ervan overtuigd is dat hij zichzelf zou kunnen inhouden indien hij verliefd zou worden en dat hij bovendien minder heftige emoties ervaart naarmate hij ouder is geworden. Een andere gebruiker zegt dat hij geleerd heeft zijn seksuele driften te onderdrukken en geen seksuele verlangens of verliefdheid meer ervaart naar kinderen toe. Hij houdt wel nog steeds van 'gewoon vrienden' zijn met kinderen. Meerdere andere posters zijn van dezelfde mening.

Bovendien werd een discussie gevoerd over wat pedofilie precies is. De ene gebruiker was ervan overtuigd dat pedofilie legaal is maar dat pedofilie in de zin van seks met kinderen dat niet is. Een andere gebruiker gaf aan dat pedofilie niet hetzelfde is als seks met kinderen, dat laatste is namelijk pedoseksualiteit. Pedofilie is aangeboren, daar kan je niet aan doen. Iemand anders zegt dan weer dat een pedofiel iemand is die zowel erotische als romantische gevoelens voor kinderen heeft. Anderen reageren dat je ook enkel één van beide gevoelens kan ervaren. Anderen kiezen eerder voor de term 'op kinderen vallen' in plaats van de voorgaande termen omdat de aantrekking wel seksueel kan zijn maar veel meer is dan enkel en alleen dat. Andere posters vinden dit ook. In ieder geval valt seks met minderjarigen

voor hen niet onder de noemer 'pedofilie'. De gebruikers vinden het vooral vervelend dat pedofilie automatisch verward wordt met kindermisbruik.

2.4. Platform-gerelateerde discussies

Vaak vermeldden de posters hun ervaringen op en gevoelens over het platform zelf. Dit kan gaan van loutere frustraties over de gang van zaken op het forum tot de heersende sfeer of het uiten van dankbaarheid naar het forum toe. Een poster haalde zo aan in zijn bericht dat hij door middel van het plaatsen van posts online zijn geaardheid heeft leren plaatsen en dat hij dankbaar is dat het forum hem daarvoor een plaats biedt. Het forum zorgt er ook voor dat de gebruikers zich niet eenzaam voelen. Een andere poster geeft aan dat hij het forum een van de beste nieuwsbronnen vindt voor accurate informatie. Ook worden de geldende en nieuwe regels duidelijk door de gebruikers aangehaald. Zo is het niet toegelaten om gebeurtenissen die plaatsvinden op een hulpverleningschat, die vaak wordt vermeld op de fora, te bespreken op het forum zelf. Daarnaast werd een mededeling gemaakt dat het verboden is om in diezelfde hulpverleningschat referenties te maken naar chatrooms op het dark net. Iemand vraagt zich echter ook af waarom er op de fora veel *trolls* aanwezig zijn die op elke boy love-gerelateerde post kritiek komen geven. Iemand anders reageert daarop dat, aangezien sommige fora openbaar zijn en al lange tijd bestaan, ze goed gekend zijn onder diegenen die tegen boy love zijn. Aan de andere kant zijn er op sommige boards discussies en vele frustraties omdat er veel spanning en conflict heerst.

2.5. Sociale banden

Een online gespreksforum biedt ook een platform voor sociale interacties en het opbouwen van sociale banden. Frequent werden steunbetuigingen geuit via posts. Zo verwees een gebruiker naar een andere website voor girl lovers waar een nieuwe poster op terecht kon om lotgenoten te vinden en deelde hij informatiebronnen die kunnen helpen om antwoorden te vinden en wetsetrouw te blijven. Hij drukt hem op het hart dat schuldgevoelens niet nodig zijn omdat het hebben van zijn aantrekking buiten zijn wil ligt en dat hij nooit alleen is. Een andere gebruiker vertelt dat hij na zeer lange tijd is teruggekomen naar het forum nadat hij een intensieve behandeling heeft ondergaan, om anderen te helpen. Meerdere posters drukken bovendien hun complimenten en waardering uit over andere posters, zoals over de literaire schrijfstijl van een gebruiker. Vaak werd ook, wanneer een poster aangaf het platform te zullen verlaten, uitdrukkelijk vermeld dat hij/zij gemist zou worden.

Een ander voorbeeld van sociale banden die worden nagestreefd op een van de fora betreft een gebruiker die contact wil maken met Franse schrijver Gabriel Matzneff, die in de Franse media bekend staat als pedofiel en groomer. De gebruiker wil contact opnemen om met hem literatuur te

bespreken en vraagt om hulp. Op dit specifieke forum lijken ook meerdere gebruikers te zitten die aangeven dat ze er al zeer lang actief zijn en al lang kennissen zijn. Bovendien worden medeleden actief verdedigd. Zo is er een gebruiker verbannen van een forum en roepen anderen op om die beslissing terug te draaien aangezien hij veel gedaan heeft voor de gemeenschap. Daarnaast werd het overlijden van een lid van de North-American Man/Boy Love Association aangekondigd als een groot verlies binnen de gemeenschap. In het kader daarvan roept een gebruiker op om later die dag samen te rouwen in een daarvoor-bestemde chatroom. Evenzeer werd er actief op zoek gegaan naar contact met lotgenoten door gerichte vragen te stellen in de forum-posts of werd er tussen gebruikers die elkaar lange tijd niet hadden gesproken, afgesproken om bij te praten via private chat.

De sociale interactie op de fora heeft echter ook een andere kant. Er heerste op bepaalde fora een negatieve en gespannen sfeer: de gebruikers waren vaak gemeen, dreven spot met elkaar en leverden veel kritiek. Gebruikers verweten elkaar ervan niet verstandig te zijn, de posts niet te kunnen lezen en waardeloze reacties en onzin te leveren. Mensen werden in sommige discussies uitgescholden of gaven aan dat de andere gebruikers kennissen tegen elkaar willen opzetten. Aan de andere kant is er op andere fora ook plaats voor kritiek op andere gebruikers, hetzij op een constructieve manier.

2.6. Relaties met kinderen

Op de fora komt vaak aan bod wat, volgens de gebruikers, de betekenis is van volwassene/kind-relaties. Zo stelt een gebruiker dat jongens zelf relaties opzoeken met volwassenen. Eén enkele gebruiker vertelt vaak over zijn eigen ervaring met kinderen. Hierbij vertelt hij over specifieke relaties met kinderen op verschillende plaatsen in de wereld en wat de betekenis van hun relatie is. Vaak refereert hij steeds naar eenzelfde jongen wiens zorg veel tijd in beslag neemt en een van de meest belangrijke taken in zijn leven is. Zo vermeldt diezelfde gebruiker in een bepaalde post op welke manier hij in contact blijft met 'zijn jongens' in Thailand. Vervolgens somt hij namen op van jongens en hun kwaliteiten. Bovendien schrijft hij vaak posts over zijn ervaringen in Azië en geven de andere gebruikers aan dat ze deze graag lezen. In een post verwijst hij naar verschillende kinderen en bemerkt hij dat de ene hem aantrekt omwille van zijn nonchalance en dat die zal opgroeien tot een man die vele andere jongens zal plezieren en dat een ander kind hem zijn maagdelijkheid had gegeven. Elk van zijn relaties omschrijft hij als warm en liefdevol.

Als de eigen relaties met kinderen besproken worden kunnen deze variëren van hechte banden in het eigen leven tot complete onthouding. Eén poster vermeldt dat hij de band met zijn vriendje opvat als een soort vriendschap waarbij het kind zelfvertrouwen kan leren opbouwen of hij het kind kennis kan bijbrengen. Hij geeft aan dat dit contact zeer veel voor hem betekent en

dat hij vaak met de jongen in zijn hoofd zit maar er absoluut niet verliefd op is. Hij is aangetrokken tot de jongen door zijn kinderlijk enthousiasme en door het verzorgende aspect van de relatie. Een andere gebruiker zegt dat hij een mooie tijd heeft doorgebracht met een kind in het verleden maar dat hij nu dergelijke banden vermijdt. Deze soort relaties worden door meerdere gebruikers beaamd. Ze omschrijven hun band met kinderen als een vriendschappelijke band waarbij een opvoedende rol nog steeds het voortouw neemt: het kind kan alles vertellen, is veilig en leert van de volwassene. Anderen geven aan dat kinderen veel affectie, warmte en stimulatie nodig hebben. Ze geven aan dat de discussie over pedofilie benaderd moet worden vanuit het standpunt van het kind zelf.

2.7. Zelfexpressie

Op de fora was er ook plaats voor zelfexpressie. Hieronder wordt het uiten van gevoelens of gedachten begrepen via gedichten, poëzie of zelfgeschreven verhalen. Zo vinden we een zelfgeschreven verhaal terug, gebaseerd op het echte leven van een poster waarin werd verteld over een ervaring tijdens zijn werk als brandweerman waarbij een emotionele ontmoeting met een kleine jongen plaatsvond. Hoewel deze post deels een geschreven verhaal bevat, afgesloten met een omschrijving over de moeilijkheden gepaard gaande met zijn job, dient deze post vooral ter verwerking van emoties. Ook poëzie over verliefdheid op kinderen werd gepost.

Dit zelfgeschreven materiaal kan heel sterk variëren van aard. Enkele van de geselecteerde posts op een forum maken deel uit van een serie verhalen die elkaar opvolgen. Het verhaal gaat over een jongen die seksueel contact heeft met een volwassen man. Het verwijst op zeer expliciete wijze naar seks met kinderen. Andere gebruikers laten duidelijk blijken dat de verhalen voor hen fungeren als een seksuele uitlaatklep. Andere verhalen van deze soort bevatten tevens verwijzingen naar expliciet seksueel kindermisbruik.

2.8. Varia

Er worden ook frequent zaken besproken die niet direct te maken hebben met eigen gevoelens over de pedofiele geaardheid, maar die betrekking hebben op gebeurtenissen in de maatschappij, boeken of beeldmateriaal, politiek of opinies van de gebruikers. Die zaken zijn al dan niet gerelateerd aan de pedofiele geaardheid. Er werd ook wetenschappelijk onderzoek omtrent pedofilie gedeeld op het forum: één maal als oproep om deel te nemen en een andere keer om interessante onderzoekresultaten te delen.

Zo werd op een forum een thread gewijd aan muziek die posters herinnerden aan hun verliefdheid op meisjes. Bijkomstig werd muziek gespeeld door kinderen ook frequent gedeeld: een poster deelt een link en verwijst naar 'het wonderkind' van 2022. Hij sluit zijn bericht af door zijn mede-gebruikers mee te delen dat ze moeten genieten van het leven en diens beste aspect, namelijk

jongens. Een andere gebruiker merkt daarop aan dat hij het moeilijk heeft met kleine kinderen die op een hoog niveau muziek maken, aangezien hij betwijfelt of deze hoge druk hen wel gelukkig maakt. Anderzijds maakte een gebruiker de suggestie om van de serie Normal People, waarin een heteroseksueel liefdesverhaal centraal staat, een tegenhanger te maken genaamd Abnormal People, maar dan over een volwassene/kind-relatie. Een gebruiker raadde andere posters aan te kijken naar een aflevering van een Nederlandse serie waarin pedofilie op een genuanceerde manier werd behandeld: als een oriëntatie die men niet zomaar kan kiezen. Ook werd, onder meer, de film Call Me By Your Name waarin een relatie tussen een tienerjongen en een volwassen man centraal staat, uitvoerig besproken. Vaker wel dan niet wordt het uiterlijk van de (jonge) acteur in kwestie in detail besproken.

Vaak werd ook beeldmateriaal gedeeld of besproken dat te maken heeft met kinderen. Dit kunnen legale foto's van kinderen zijn, referenties naar films of video's op het internet of naar specifieke jonge acteurs. Zo werd bijvoorbeeld, passend in de context van de oorlog tussen Oekraïne en Rusland, een link gedeeld naar een foto van de zoon van de Oekraïense president of werd een foto gedeeld van een Oekraïens meisje met een lolly waar andere posters seksueel getinte opmerkingen over maakten.

Maatschappelijke fenomenen komen ook aan bod. Gebruikers bekritisieren zo een nieuwsbericht over een activistische pedofiel die veroordeeld is tot 6 jaar cel omwille van CSAM en grooming. De posters stellen de omstandigheden rond de veroordeling in vraag en of hij wel schuldig is. Bijkomstig werd er nieuws gedeeld over een pedofielenetwerk dat werd opgerold. Een gebruiker vroeg zich echter af, aangezien niet de term 'kinderpornonetwerk' gebruikt werd, of het niet gewoon weer een peer-support website was die aangepakt werd waardoor er onschuldige gebruikers vervolgd zijn. Ook vooraanstaande Amerikaanse of Franse politieke figuren en de oorlog tussen Rusland en Oekraïne zijn veelbesproken onderwerpen. Vaak waren deze discussies diepgaand en omhelsden ze ook gesprekken inzake geopolitiek.

IV. Discussie

In de eerste plaats gaan enkele beperkingen gepaard met de gehanteerde methodologie in dit onderzoek. Bij het samenstellen van de onderzoekseenheden was de controle van de onderzoeker beperkt tot het kiezen van de te bestuderen fora. Concreet houdt dit in dat de te bestuderen doelgroep, namelijk niet-pedoseksuele pedofielen, mogelijks niet helemaal de effectief bestudeerde groep uitmaakt. Er vond namelijk geen precieze conceptualisering plaats van wat begrepen wordt onder niet-plegende pedofielen, aangezien het niet mogelijk was deze conceptualisering per gebruiker op het forum na te gaan. Het is dus niet steeds duidelijk of het individu in kwestie niet-plegend is in de zin van hands-on offences of een pedofiele geaardheid heeft. Bij een groot deel van het onderzoeksmateriaal was echter wel een indicatie terug te vinden voor minstens één van deze elementen.

Hierbij hoort ook dat, omwille van het online karakter van de studie en de verholde identiteit van de respondenten, het mogelijk is dat mensen valse berichten plaatsten en dat het onderzoeksmateriaal niet volledig waarheidsgetrouw is. Zo werd bijvoorbeeld door posters enkele malen aangehaald dat er trolls, ofwel individuen die doelgericht conflict proberen veroorzaken online, aanwezig zijn op de fora (March, 2019). Bovendien werd er door de respondenten vaak verwezen naar andere, vergelijkbare fora en waren sterk vergelijkbare pseudoniemen geen uitzondering. Dit kan mogelijks indiceren dat er een cross-over is tussen fora waarbij dezelfde individuen op verschillende websites posten. Dit kan ervoor zorgen dat hun mening meerdere malen opduikt in de data. Daarnaast bleek ook, tijdens selectie van de fora, dat de 'modernere' websites meestal een registratie met wachtwoord vereisen om toegang te kunnen krijgen tot de berichten. Het is dus mogelijk dat de fora die in dit onderzoek bestudeerd werden niet steeds het meest geprefereerde gespreksforum uitmaakten, zoals door sommigen ook werd aangegeven.

Met betrekking tot de inhoud van de berichten heeft de onderzoeker ook steeds enkel de tekstuele data voorhanden en is lichaamstaal of expressie niet waar te nemen. Dit gebrek aan extra informatie is ook niet steeds aan te vullen door bijvoorbeeld emoticons. Daarnaast was sommige informatie niet altijd eenvoudig te interpreteren. De bestudeerde forums hanteren een systeem waarbij de berichten van nieuw naar oud gerangschikt staan. De data werden op diezelfde manier systematisch geselecteerd waardoor posts die elkaar onmiddellijk opvolgden, nooit onderwerp van de data uitmaakten. Dit zorgde er soms voor dat context bij bepaalde discussies ontbrak of dat wanneer respondenten naar specifieke gebeurtenissen verwezen, de onderzoeker daar geen kennis van had. De onderzoeker was daarnaast ook

bepikt tot de posts en kon de participanten niet verder bevragen wanneer interessante info aan bod kwam. Bovendien waren sommige posts zeer cryptisch, filosofisch of vaag geschreven, hetgeen interpretatie bemoeilijkte.

Tenslotte kan worden opgemerkt dat de resultaten in dit onderzoek moeilijk te generaliseren zijn, hoewel dat een inherente eigenschap van kwalitatief onderzoek is, en niet enkel van dit onderzoek. Generalisering was dan ook niet het voornaamste doel binnen dit onderzoek. De onderzoeker heeft bovendien niet het gevoel dat saturatie bereikt is na het analyseren van 100 posts en diens antwoorden. Het is dus steeds mogelijk dat waardevolle informatie niet geselecteerd werd en niet betrokken is in het onderzoek. Bovendien is het mogelijk dat, gezien de omvang van de fora, het niet haalbaar zou zijn om alle posts te onderzoeken met behulp van louter kwalitatieve methoden. Het zou dus uiterst nuttig kunnen zijn om de kwalitatieve onderzoeksmethode in toekomstig onderzoek binnen dit onderwerp te laten ondersteunen door een kwantitatieve methode, zoals aangegeven door Pedersen (2021). Tenslotte is de onderzoeksmethode in dit onderzoek niet longitudinaal. Dit houdt in dat we niet kunnen nagaan of overtuigingen van individuen effectief veranderen bij participatie aan de steungroep.

De karakteristieken van online steungroepen zijn veelzijdig. Het zijn eenvoudig gestructureerde groepen, hoewel dit waarschijnlijk te wijten is aan het feit dat de bestudeerde groepen allen opgezet zijn vanuit het Free Spirits initiatief. Free Spirits is een organisatie die zich bezig houdt met het promoten van open communicatie onder boy lovers. Ze is ontstaan vanuit de nood om te kunnen verzekeren dat Boychat kon blijven bestaan maar ze sponsort ondertussen ook andere websites zoals Le garçon en Jongensforum. De onderlinge gelijkenissen tussen de geraadpleegde fora zijn dus mede te verklaren vanuit het feit dat ze ontstaan zijn vanuit hetzelfde initiatief (BoyWiki, n.d.). Onlosmakelijk gekoppeld aan Free Spirits is de boy love gemeenschap. Deze bijdrage zou onvolledig zijn indien er niet duidelijk wordt opgeklaard waarvoor deze gemeenschap precies staat. Een boy lover wordt gedefinieerd als een individu dat zich emotioneel en fysiek aangetrokken voelt tot jongens. Naast de letterlijke betekenis van het woord verwijst de term ook naar een specifieke gemeenschap en slaat deze dus niet louter op niet-plegende pedofielen. De zogenaamde 'gouden regel' binnen de gemeenschap is dat ze nooit een kind mogen kwetsen. Een universele overtuiging over wat al dan niet schadelijk is voor het kind, is er niet. De nadruk binnen deze gemeenschap ligt ook op een culturele uiting van boy love. Uiteraard dient toegevoegd te worden dat girl lovers dezelfde principes hanteren maar dan met betrekking tot meisjes.

De online steungroep is eenvoudig opgebouwd aan de hand van threads. Posts zijn publiek toegankelijk maar sommige fora vereisen het aanmaken van een profiel om berichten te kunnen posten. Er heerst geen sfeer van

geslotenheid naar de buitenwereld toe, hoewel de fora zonder kennis van zaken niet eenvoudig te vinden zijn. Alhoewel fora georiënteerd naar diegenen met een aantrekking tot meisjes duidelijk in de minderheid zijn, bestaan ze wel. Daarnaast zijn ze beschikbaar in meerdere talen. Het aanbod is behoorlijk gevarieerd. De fora bestaan echter wel al langere tijd en zijn niet aangepast op vlak van lay-out waardoor ze een verouderde indruk geven. De activiteit binnen de groepen varieert van hoge activiteit met dagelijkse posts tot een lagere activiteit.

Zoals eerder vermeld zijn de gebruikers op de fora individuen die zichzelf definiëren als boy- of girl lovers. Het is niet steeds eenvoudig uit te maken of deze individuen al dan niet plegende pedofielen zijn. Hoewel het universele principe op de fora is dat kinderen nooit gekwetst mogen worden, is de opvatting over schadelijk gedrag ambigue. Sommigen geven namelijk expliciet aan nooit een kind te willen misbruiken, sommigen vermelden dat ze in het verleden al contacten hadden met kinderen (wat die contacten precies inhouden is meestal onduidelijk) maar dat ze dit momenteel niet meer doen. Anderen zijn transparant en open over hun huidige seksuele ervaringen met kinderen. Er moet wel opgemerkt worden dat er aanzienlijk meer posters negatief tegenover seksueel contact met kinderen staan dan andersom en dat dit sterk indiceert dat het merendeel van de posters niet-plegende pedofielen zijn. Dit moet echter opnieuw genuanceerd worden. De relatie tussen het raadplegen van CSAM en het plegen van hands-on kindermisbruik is ook op deze fora niet duidelijk. Een deel van de gebruikers geeft aan dat zij soms wel CSAM raadplegen, maar dan vooral 'onschuldig' materiaal waarbij kinderen niet 'echt' misbruikt worden en begrijpen niet dat CSAM illegaal is. Het merendeel geeft echter expliciet aan weg te blijven van dit soort materiaal en begrijpt waarom CSAM niet toegelaten is of is sterk gekant tegen CSAM. Deze bevinding wordt trouwens bevestigd door de literatuur. Er wordt immers in een studie van Webb en collega's (2007) vermeld dat een deel van de zelf-geïdentificeerde pedofielen wel CSAM raadplegen maar verder geen contact-offences plegen. Dit benadrukt nogmaals hoe ambivalent het concept niet-plegen is. Uit de inhoudsanalyse kan namelijk afgeleid worden dat dit voor sommigen wordt ingevuld als absoluut geen contact hebben met kinderen en voor anderen als het hebben van louter 'vriendschappelijke' contacten met kinderen. Andere gebruikers benadrukken dat ze niets doen dat volgens hen schadelijk is voor kinderen.

Er kan gesteld worden dat er op de geraadpleegde online steungroepen niet uitsluitend niet-plegende pedofielen zitten. Hoewel dit de overheersende tendens is, zijn er zonder twijfel individuen op de fora die mogelijks wel hands-on feiten plegen of gepleegd hebben of CSAM raadplegen of geraadpleegd hebben. Zo kunnen we een specifieke participant aanhalen die in zijn post geregeld verhalen vertelt over zijn reizen naar Thailand en 'zijn' jongens die hij daar tegenkomt. In diezelfde verhalen geeft hij ook toe dat hij

seksuele contacten heeft met minstens één van de jongens. Dit doet bovendien vermoedens rijzen over een eventuele link met sekstoerisme in Thailand (Montgomery, 2008).

Daarnaast is het vaak niet mogelijk andere demografische variabelen af te leiden uit de posts. Boychat zelf geeft wel aan dat het merendeel van de posters op de fora mannelijk is maar dat het niet uitgesloten is dat vrouwen er ook posten. Bovendien geven sommige posters indicaties over hun leeftijd door te vertellen dat ze vroeger meer seksuele verlangens hadden naar kinderen toe of sneller verliefd werden maar zichzelf ondertussen hebben leren beheersen. Er kan geschat worden dat het merendeel hoogstwaarschijnlijk volwassen is.

De fora hanteren duidelijke regels die illegaal gedrag op de platforms uitsluiten. Dit bevestigt de bevindingen van Jones en collega's (2020). Zo proberen ze een veilig en ondersteunend forum te creëren met ruimte voor open communicatie. De sfeer op verschillende fora onderling verschilt echter sterk. Zo heerste er op Boychat, Girlchat en Le garçon over het algemeen een respectvolle manier van omgang tussen de leden en waren discussies niet uitzonderlijk maar wel constructief. Op Jongensforum echter heerste er opmerkelijk veel conflict en hing er een gespannen sfeer. Bovendien waren discussies waarbij gebruikers elkaar uitscholden of spot dreven met elkaar, niet uitzonderlijk. Dergelijke vijandige houding op de fora wordt niet in de literatuur vermeld.

Tenslotte is de steungroep een plaats waar over verscheidene thema's wordt gesproken. Welke thema's overwegend meer aan bod komen is sterk afhankelijk van het bestudeerde forum. Over het algemeen worden persoonlijke gevoelens besproken, gebeurtenissen in het eigen leven van de gebruikers en contacten die de participanten hebben met kinderen in het eigen leven. Zoals verwacht gaat een groot deel van de discussies over de pedofiele geaardheid en hoe deze ervaren wordt. Opmerkelijk veel posts drukten in meerdere of mindere mate frustraties uit met betrekking tot hoe de maatschappij naar pedofilie kijkt. Minder dan verwacht echter, in vergelijking met de literatuur, kwamen posts voor waarbij gevoelens expliciet werden besproken en in meerdere mate werden allerhande maatschappelijke thema's besproken of zaken zoals boeken, films of muziek die met pedofilie te maken hadden. Desalniettemin worden zo in zekere zin gevoelens impliciet geuit.

Op vrijwel elk forum waren de besproken thema's gevarieerd, enkel op Le garçon werd er vrijwel niet gepraat over persoonlijke gevoelens of moeilijkheden met betrekking tot de geaardheid. Maatschappelijke thema's en zaken zoals boeken en films kwamen er bijzonder vaak aan bod. De leden op Le garçon gaven in sommige posts te kennen dat ze al enkele tientallen jaren actief waren op het forum. Bovendien gaf de manier van omgang ook de

indruk dat de leden elkaar al lang kenden en werden de meeste posts geplaatst door een kleine, besloten groep gebruikers. Dit maakt het mogelijk dat er op Le garçon een kleine, oudere kern aanwezig is die op een bepaalde manier vrede heeft kunnen sluiten met zichzelf en hun geaardheid. Dit zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de unieke omgeving op Le garçon. Deze website hanteerde op een zekere manier een normatieve en soms zelfs open sfeer tegenover contact met kinderen dat mogelijks illegaal was. Posters maakten zo vermeldingen van eigen seksuele contacten met kinderen of schreven zeer seksueel getinte verhalen over kinderen en adviseerden elkaar dat ze Tor moeten gebruiken wanneer ze zich bezig houden met boy love gerelateerde zaken. Wat deze zaken precies zijn, werd niet gespecificeerd. Berichten waaruit een terughoudende visie tegenover contact met kinderen viel af te leiden, kwamen nagenoeg niet aan bod hier. Op andere fora was dergelijke houding minder op te merken. Hoewel alle fora dus dezelfde officiële regels hebben tegenover verwijzingen naar illegaal materiaal, lijkt het dat deze regels niet op elk forum even consequent worden nageleefd of opgevolgd.

Omwille van de gehanteerde onderzoeksmethode is het niet mogelijk om directe vragen te stellen om te achterhalen wat de persoonlijke ervaringen zijn van participanten bij deelname aan de online steungroep. Uit hun communicatie binnen de groepen kan op voorzichtige wijze geïnterpreteerd worden wat hun ervaringen zijn. Een aanzienlijk deel van de gebruikers uit hun dankbaarheid of waardering naar ofwel de steungroep als platform of naar de andere gebruikers op het forum. Veelal is deze dankbaarheid toe te schrijven aan het functioneren van de groep als emotionele uitlaatklep of als emotionele verwerking of omdat deze bijdraagt tot de zelfacceptatie van het individu. Voorgaande elementen kunnen bekomen worden doordat andere gebruikers constructief advies leveren, niet zelden steun verlenen of omdat ze doorheen het schrijven van teksten aan emotionele verwerking doen. Daarnaast bouwen sommige gebruikers betekenisvolle sociale banden op met elkaar en zoeken ze actief gesprekken op met de gebruikers die ze waarderen. Gebruikers gaven ook aan het informationele aspect van de steungroep te waarderen. Gelijkaardige bevindingen vinden we terug in de literatuur.

De keerzijde van die banden echter, zijn de frustraties en conflicten die de gebruikers ervaren op het forum. Bovendien werd ook aangegeven dat sommige gebruikers moesten stoppen met participatie aan de steungroepen omdat deze moeilijkheden met zich meebracht op vlak van zelfcontrole. Indien gebruikers aangeven deze frustraties te ervaren is de reden waarom ze toch blijven participeren de betekenisvolle vriendschappen die ze enkel daar kunnen behouden.

Uit de kwalitatieve inhoudsanalyse kan worden afgeleid dat steungroepen verschillende voordelen hebben voor niet-plegende pedofielen. In de eerste plaats werd er op vrijwel alle fora omstandig advies uitgewisseld tussen gebruikers. Zo leren de participanten hoe ze veilig online gedrag moeten stellen, zowel op het forum door bijvoorbeeld geen persoonlijke details vrij te geven maar evenzeer hoe ze CSAM kunnen vermijden om zo wetsgetrouw te blijven. Bovendien werd ook meerdere malen gedeeld welke veilige seksuele uitlaatklep de gebruikers verkiezen en hoe zij op die manier wegblijven van CSAM en kinderen. Naast praktisch advies wordt ook meegegeeld aan andere participanten hoe ze kunnen leren omgaan met complexe emoties. Zoals onderzoek van Jones et al. (2020) stelde, herkennen we hierin het onderling bijbrengen van coping strategieën doorheen discussie of het uitwisselen van ideeën. Ook bij het bespreken van de individuele geaardheid zijn hiervoor elementen terug te vinden. Zo werd vaak aangegeven dat individuen bewust afstand houden van kinderen of wel nog contact hebben met kinderen maar zichzelf onder controle leren houden en geen verliefdheid of seksuele aantrekking meer ontwikkelen.

Een ander voordeel betreft de opportuniteiten van de steungroep om emotionele uitdrukking toe te laten. Zoals Jones en collega's (2020) hadden ondervonden, toont dit empirisch onderzoek aan dat er binnen de meeste groepen een open, veilige en ondersteunende sfeer heerst. Hierdoor is het waarschijnlijk dat de participanten in de steungroepen een vrijheid ervaren om te praten over hun gevoelens. Hierdoor kunnen ze aan emotionele verwerking doen wanneer ze belangrijke gebeurtenissen delen of terugblikken op interne moeilijkheden als gevolg van de geaardheid. Ook doorheen het delen van zelfgeschreven verhalen over gevoelens tegenover kinderen is dit mogelijk. Dit kan een waardevolle bron van stress-relief zijn en mogelijks tegemoet komen aan depressieve- of angstgevoelens waar niet-plegende pedofielen volgens Beier et al. (2009) en Stevens en Wood (2019) vaak mee te kampen hebben.

Daarnaast is de peer-support an sich een van de voornaamste voordelen van de steungroep. Zoals bleek tijdens de inhoudsanalyse bouwen gebruikers waardevolle en betekenisvolle banden op en kunnen ze door de identificatie met anderen empowerment ervaren, zoals Barak et al. (2008) aangaven. Zoals Cantor en Mcphail (2016) in hun studie vermeldden kunnen ze zich daardoor minder alleen voelen en kan dit hen doen beseffen dat anderen met dezelfde problemen kampen en het mogelijk is om geen feiten te plegen. Bovendien komt de peer-support op die manier tegemoet aan gevoelens van isolatie en eenzaamheid waarmee niet-plegende pedofielen vaak te kampen hebben, zoals Houtepen en collega's vermeldden (2014). Hierbij hoort ook dat individuen doorheen het gebruik van de steungroep gevoelens van zelfacceptatie ervaren, zoals meerdere malen werd aangegeven. Dit is een waardevolle functie van de steungroep aangezien niet-plegende pedofielen

vaak gevoelens van schaamte of een laag zelfbeeld hebben (Houtepen et al., 2014). Deze elementen werden reeds aangetoond in de studie van Jones et al. (2020) en worden hier nogmaals bevestigd. Het is mogelijk dat deze sociale steun een buffer vormt tegen stressvolle gebeurtenissen en dat de waarschijnlijkheid om feiten te plegen, mogelijks daalt.

Iets dat niet in de literatuur werd teruggevonden maar wel binnen de inhoudsanalyse, is dat er in de groepen vaak referentie werd gemaakt naar specifieke hulpverleningschats. Free Spirits opent namelijk meerdere dagen per week een real-time chat genaamd Lifeline voor diegenen die de nood voelen om te praten over hun aantrekking tot kinderen en de moeilijkheden die ze daarbij ervaren. Op het hoofdboard wordt dan telkens gepost wanneer de chat open gaat en wanneer die sluit. Dit kan waardevol zijn om gebruikers die zich niet comfortabel voelen om te posten op een publiek forum, toch een medium te geven waar gedachten op een private wijze kunnen worden uitgewisseld. Bovendien waren er ook deelnemers die te kennen gaven dat ze goede ervaringen hadden met professionele hulpverlening. Dit kan een positieve invloed uitoefenen op andere gebruikers die twijfelen om zelf hulp te zoeken. Dit kan hen helpen de knoop door te hakken.

De gebruikers gaven expliciet aan dat de steungroep voor hen een belangrijke informatiebron is. Impliciet kan dit afgeleid worden uit het grote aantal posts op elk forum die over belangrijk nieuws, maatschappelijke gebeurtenissen of relevante boeken, films en muziek gingen. Dit informationele aspect kan volgens Barak et al. (2008), in combinatie met emotionele uitdrukking en het ervaren van interpersoonlijke relaties en sociale processen, een significante psychologische en gedragsmatige impact veroorzaken. Al deze elementen werden binnen de inhoudsanalyse bevestigd. In de studie van Jones en collega's (2020) echter, werd geen verwijzing gemaakt naar de functie van de steungroep voor niet-plegende pedofielen als nieuwsbron. Mogelijks werd dit als onbelangrijk gezien of kwam dit niet voor op de door hen geraadpleegde fora.

De participatie aan de steungroep kan ook gepaard gaan met nadelen. Wat bij sommige fora naar voren kwam maar niet terug te vinden is in literatuur over de steungroepen, is dat er soms een zeer negatieve en gespannen sfeer gehandhaafd wordt. Gebruikers hebben bijvoorbeeld harde kritiek, drijven spot met elkaar of nemen een zeer defensieve houding aan. Dit kan frustraties veroorzaken bij het individu.

Daarnaast was het niet uitzonderlijk dat er een soort wij-zij dichotomie heerste op het forum. In de eerste plaats betroffen dit frustraties over de maatschappij en hoe die op pedofilie reageert, in de tweede plaats betrof dit het onderscheid tussen 'echte, gevaarlijke' pedofielen en zichzelf als 'goede' pedofielen die het beste voor hebben met kinderen. Deze bevindingen bevestigen de studie van Holt en collega's (2010) waarin deze dichotomie en

deze frustraties evenzeer werden opgemerkt. Het is mogelijk dat, omwille van het terugkerende karakter van deze frustraties en de bevestiging ervan door andere gebruikers, deze defensieve houding zich zal verder zetten, ook buiten de steungroep. Bovendien gaan de gebruikers zichzelf zo als slachtoffer zien van de samenleving.

Zoals hoger al vermeld werd, was een normatieve houding tegenover (seksuele) contacten met kinderen op Le garçon niet ongewoon of werd er door andere gebruikers geen kritiek geuit op dergelijke houding. Hoewel deze houding op andere fora meestal gematigd was, was ze soms in extreme mate terug te vinden. Sommigen gaven zo aan dat de pedofiele geaardheid superieur is en dat het kunnen waarnemen van de schoonheid van kinderen een bijzondere gave is. Door deze uitspraken lijken sommigen de pedofiele geaardheid haast te verheerlijken. Anderzijds was het ook op alle fora, een normale zaak om het uiterlijk van kinderen die meespelen in films, die muziek maken of op foto's terug te vinden zijn, uitvoerig te bespreken. Hoewel dit niet op een duidelijke wijze problematisch gedrag is, kan dit er wel voor zorgen dat het seksualiseren of objectiveren van kinderen genormaliseerd wordt. Deze gedragingen houden enkele risico's in: zo bestaat er een mogelijkheid dat het telkens bekrachtigen van en in aanraking komen met deze zienswijzen ervoor kan zorgen dat er een deviante subcultuur ontwikkelt die zich actief afzet tegen de buitenwereld, hetgeen mogelijks het risico op het plegen van feiten kan vergroten. Mogelijks worden zo bepaalde deviante normen geïnternaliseerd onder leden van de steungroep die deze aanvankelijk niet hadden. Dit werd ook gevonden in de studie van Holt et al. (2010).

Meerdere malen werd ook door individuen aangegeven dat zij een slechte ervaring met hulpverlening hadden of bewust geen professionele hulpverlening wilden opzoeken omwille van verschillende redenen. Mogelijks is dit een remmende factor voor diegenen die misschien wel overwegen hulpverlening te zoeken.

Tenslotte kwam nog een bijzondere bevinding naar boven die niet meteen aan een specifieke onderzoeksvraag gerelateerd is. In een welbepaalde post deed een gebruiker oproep naar zijn mede-boy lovers om een vragenlijst in te vullen voor wetenschappelijk onderzoek. De reden waarom deze moest worden ingevuld was omdat de attitudes en de stem van de boy Lovers moest vertegenwoordigd worden en niet enkel die van de virtuous pedophiles. De vragenlijst werd oorspronkelijk binnen die gemeenschap verspreid. De antwoorden op de post beaamden de overtuiging van de oorspronkelijke poster. Dit doet vermoeden dat de individuen op de boy love fora zich bewust onderscheiden van de gebruikers op virtuous pedophiles. Als we hierop dieper ingaan, blijkt uit de literatuur dat virtuous pedophiles op een zeer expliciete wijze seksueel contact met kinderen fout vinden (Cranney, 2017;

Stevens & Wood, 2019). Literatuur geeft ook aan dat op deze fora thema's zoals het veilig houden van kinderen of het vinden van coping-strategieën expliciet als gespreksonderwerp naar voren werden geschoven (Pedersen, 2021). Er zijn wel degelijk gelijkenissen te vinden tussen de boy love fora en die van de virtuous pedophiles maar het lijkt toch dat de nadruk bij die laatste groep veel meer op het niet-plegen van feiten ligt. Zo heerst er op de boy love fora een overtuiging dat men kinderen geen kwaad mag doen, maar is het onduidelijk welk gedrag kinderen precies kwaad doet. Sommigen zijn er namelijk van overtuigd dat seksuele contacten met kinderen niet schadelijk zijn zolang ze op een respectvolle manier gebeuren. Bij virtuous pedophiles is seksueel contact met kinderen uit den boze. Het is dus mogelijk dat de boy love fora te situeren vallen tussen een pro-contact community en de virtuous pedophiles. Het ziet ernaar uit dat de in deze inhoudsanalyse bestudeerde fora mogelijks een meer open houding hebben en dat iedereen welkom is, zolang zij van overtuiging zijn dat kinderen niet gekwetst mogen worden. Hoe dat wordt ingevuld is vrij te bepalen, zolang niets illegaals op het forum gepost wordt. Toch is het mogelijk dat met dat laatste principe iets lossier wordt omgegaan op Boychat en dergelijke dan op Virtuous Pedophiles. Het is mogelijk dat er op fora zoals Boychat zowel individuen zitten die zichzelf identificeren als virtuous pedophiles als individuen die positief staan tegenover seksueel contact met kinderen. Dit geeft aanleiding tot het vermoeden dat er binnen de gemeenschap van niet-plegende pedofielen meerdere subgemeenschappen te vinden zijn, zoals hier opgemerkt. In de bestaande literatuur wordt daar echter nog niets over vermeld.

V. Conclusie

Niet-plegende pedofielen zijn een unieke populatie individuen die bewust proberen om geen feiten te plegen. Recentelijk vinden ze in toenemende mate hun toevlucht binnen online gemeenschappen waarin ze gevoelens, ideeën, overtuigingen en gedachten onderling uitwisselen, de zogenaamde steungroep. Om tegemoet te komen aan de hiaten in de wetenschappelijke literatuur omtrent de impact en effecten van zelfhulp via online steungroepen werd binnen deze bijdrage een empirisch, virtueel etnografisch onderzoek op poten gezet. Binnen het kader van de virtuele etnografie werd een kwalitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd van berichten gepost op vier verschillende fora waar niet-plegende pedofielen samenkomen.

Het ziet er naar uit dat de aard en omvang van de effecten van zelfhulp via online steungroepen bij niet-plegende pedofielen zeer gevarieerd zijn en hoewel de meeste fora dezelfde trends tonen, zijn onderlinge verschillen niet uitzonderlijk. De online steungroepen hebben verschillende karakteristieken. Ze zijn relatief eenvoudig opgebouwd en publiek toegankelijk. Hoewel illegaal gedrag op de fora expliciet niet toegelaten is, zijn er naast niet-plegende pedofielen ook in mindere mate individuen aanwezig die contactmisdrijven of CSAM-misdrijven gepleegd hebben. De meeste fora hanteren een open en veilige omgeving met ruimte voor verschillende visies. Op één van de bestudeerde fora heerste echter een gespannen, vijandige sfeer die aanleiding gaf tot herhaald conflict, hetgeen in wetenschappelijke literatuur over deze steungroepen nog niet aan bod kwam. Tenslotte zijn de besproken thema's er uiterst gevarieerd. Aan de ene kant zien we gesprekken over persoonlijke gevoelens en aan de andere kant worden maatschappelijke thema's besproken of worden er boeken en films aangeraden. In de literatuur over het topic werd aangegeven dat er overwegend over emoties werd gesproken terwijl uit deze inhoudsanalyse bleek dat er overwegend meer over alledaagse topics werd gesproken.

De ervaringen van participanten zoals blijkt uit de inhoudsanalyse komen grotendeels overeen met de wetenschappelijke literatuur. Zo ervaren ze dankbaarheid en waardering naar andere gebruikers en het platform toe. Daarnaast hechten ze veel belang aan de betekenisvolle sociale banden die ze er opbouwen. Wat niet werd teruggevonden in de literatuur, zijn de frustraties die participanten soms ervaren door een conflictueuze toestand op het forum.

Op een aantal manieren kan de steungroep voordelig zijn. Er wordt frequent advies en informatie uitgewisseld over hoe men zichzelf veilig kan houden, zowel online als bij contacten met kinderen, en over coping mechanismen omtrent de geaardheid. Bovendien biedt participatie aan de steungroep een opportuniteit voor emotionele uitdrukking en emotionele verwerking en kan

dit zelfacceptatie bevorderen. Al deze zaken kunnen frustraties en stress doen afnemen. Daarnaast zorgen betekenisvolle sociale banden ervoor dat gevoelens van eenzaamheid afnemen. Deze zaken kunnen het algemeen welzijn van het individu doen toenemen en ervoor zorgen dat de waarschijnlijkheid tot het plegen van feiten afneemt. Deze bevindingen bevestigen de literatuur.

Daartegenover staan mogelijke nadelen. Participatie aan steungroepen kan frustratie veroorzaken bij herhalend conflict binnen de gemeenschap. Het is ook mogelijk dat de steungroep een vijandigheid creëert naar de buitenwereld toe, aangezien frustraties tegenover de maatschappij frequent besproken en bevestigd werden. Daarnaast werd op sommige fora een normatieve sfeer tegenover seksuele contacten met kinderen gehandhaafd. Als dergelijke opvattingen telkens herhaald worden is het mogelijk dat deze normen geïnternaliseerd worden onder de participanten en dat er een deviante subcultuur vorm krijgt. Ook deze bevindingen bevestigen de literatuur.

Bovendien bleek uit dit onderzoek dat er mogelijk onder de steungroepen voor niet-plegende pedofielen verschillende subculturen zijn die hun eigen visie tegenover contacten met kinderen hanteren. Zo zijn de virtuous pedophiles zonder meer tegen seksueel contact met kinderen. De boy lovers, zoals in dit werk bestudeerd, hanteren een visie waarbij kinderen niet gekwetst mogen worden. Sommigen vullen dit in als zich onthouden van seksuele contacten met kinderen, anderen zien seksuele contacten met kinderen niet als inherent schadelijk. In de literatuur werd vaak, ofwel gefocust op deze virtuous pedophiles, ofwel op online gemeenschappen die criminogeen zijn. De bevindingen in dit onderzoek tonen aan dat er mogelijk subculturen binnen deze online steungroepen zijn die eigenschappen van beiden vertonen en dat de boy love gemeenschappen eigenschappen van zowel therapeutische als criminogene steungroepen hebben.

Er dient rekening gehouden te worden met de methodologische beperkingen binnen dit onderzoek. Zo is een kwalitatieve onderzoeksmethode niet de uitgelezen methode om te generaliseren naar andere steungroepen en tonen bovenstaande bevindingen bovendien aan dat generalisering mogelijk niet zou kloppen. Daarnaast is saturatie binnen dit onderzoek hoogstwaarschijnlijk niet bereikt. Bovendien was er binnen de inhoudsanalyse weinig controle over de samenstelling van de onderzoekseenheden en bleek dat de bestudeerde participanten niet uitsluitend niet-plegende pedofielen waren, hoewel de fora expliciet stelden dat dergelijk gedrag niet toegelaten is. De online onderzoeksmethode zorgde er ook voor dat er geen zekerheid is of de respondenten al dan niet valse informatie gaven en is het onmogelijk om lichaamstaal in rekening te brengen bij interpretatie van de posts.

Het feit dat vrijwel alle bevindingen binnen dit onderzoek de literatuur bevestigen, doet vermoeden dat onderzoek met een robuustere en grootschaligere onderzoeksmethode tot dezelfde conclusies komt. Dit is een goede indicatie voor de validiteit. Desondanks blijft onderzoek binnen dit gebied schaars. Het valt aan te bevelen dit onderwerp te benaderen met grootschaligere onderzoeksmethoden die zowel kwantitatief als kwalitatief van aard zijn. Mogelijks zijn louter kwalitatieve methoden binnen dit onderzoeksgebied ontoereikend. Bovendien kunnen diepte-interviews beter peilen naar de persoonlijke ervaringen van participanten aan deze steungroepen. Tenslotte kan het de moeite lonen om verder te verkennen welke subculturen te vinden zijn binnen de online steungroepen voor niet-plegende pedofielen. Het kan nuttig zijn om verder te specificeren wat de eigenschappen zijn van bepaalde subculturen en hoe zij hun geaardheid en het vrij blijven van feiten benaderen. Dit onderzoek toont immers sterk aan dat er binnen deze gemeenschappen geen *one size fits all* is.

Referenties

- Babchishin, K. M., Merdian, H. L., Bartels, R. M., & Perkins, D. (2018). Child sexual exploitation materials offenders: A review. *European Psychologist*, 23(2), 130-143.
- Barak, A., Boniel-Nissim, M., & Suler, J. (2008). Fostering empowerment in online support groups. *Computers in human behavior*, 24(5), 1867-1883.
- Beier, K. M., Ahlers, C. J., Goecker, D., Neutze, J., Mundt, I. A., Hupp, E., & Schaefer, G. A. (2009). Can pedophiles be reached for primary prevention of child sexual abuse? First results of the Berlin Prevention Project Dunkelfeld (PPD). *The journal of forensic psychiatry & psychology*, 20(6), 851-867.
- Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus open*, 2, 8-14.
- Bowler Jr, G. M. (2010). Netnography: A method specifically designed to study cultures and communities online. *The Qualitative Report*, 15(5), 1270.
- BoyWiki. (z.d.). Free Spirits. https://www.boywiki.org/en/Free_Spirits
- Brewer, J. (2000). *Ethnography*. McGraw-Hill Education (UK).
- Brouwer, L. (2010). Etnografie van internet. *KWALON*, 15 (2).
- Cantor, J.M., McPhail, I.V. (2016). Non-offending Pedophiles. *Current Sex Health Reports*, 8(3), 121-128. <https://doi.org/10.1007/s11930-016-0076-z>
- Cranney, S. (2017). Why did god make me this way? Religious coping and framing in the virtuous pedophile community. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 56(4), 852-868.
- Dombert, B., Schmidt, A. F., Banse, R., Briken, P., Hoyer, J., Neutze, J., & Osterheider, M. (2016). How Common is Men's Self-Reported Sexual Interest in Prepubescent Children? *The Journal of Sex Research*, 53(2), 214-223. <http://dx.doi.org/10.1080/00224499.2015.1020108>
- Elo, S. and Kyngas, H. (2007) *The Qualitative Content Analysis Process*. *Journal of Advanced Nursing*, 62, 107-115.
- Expertisecentrum online kindermisbruik (2018). Factsheet pedoseksualiteit. https://www.eokm.nl/wp-content/uploads/2018/12/Factsheet-pedoseksualiteit_definitief-2018.pdf
- Forman, J., & Damschroder, L. (2007). *Qualitative content analysis*. In *Empirical methods for bioethics: A primer*. Emerald Group Publishing Limited.

- Frisch, I. (2016, 3 februari) . DARK NET: The “Virtuous” Online Pedophile Forums. *Vocativ*. <https://www.vocativ.com/news/279399/pedophile-forums-dark-net/index.html>
- Goethals, K., & Cosyns, P. (2014). Seksuele stoornissen in de DSM-5. *Tijdschrift voor psychiatrie*, 56(3), 196-200.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse education today*, 24(2), 105-112.
- Holt, T. J., Blevins, K. R., & Burkert, N. (2010). Considering the pedophile subculture online. *Sexual Abuse*, 22(1), 3-24.
- Houtepen, J. A., Sijtsema, J. J., & Bogaerts, S. (2014). From child pornography offending to child sexual abuse: A review of child pornography offender characteristics and risks for cross-over. *Aggression and violent behavior*, 19(5), 466-473.
- Jahnke, S. (2018). The stigma of pedophilia: Clinical and forensic implications. *European Psychologist*, 23(2), 144-153. <http://dx.doi.org/10.1027/1016-9040/a000325>
- Jones, S. J., & Elliott, I. A. (2020). Identifying the Coping Strategies of Nonoffending Pedophilic and Hebephilic Individuals From Their Online Forum Posts. *Sexual Abuse: a Journal of Research and Treatment*, 33(7), 793-815.
- Kärgel, C., Massau, C., Weiß, S., Walter, M., Borchardt, V., Krueger, T. H. C., Tenbergen, G., Kneer, J., Wittfoth, M., Pohl, A., Gerwinn, H., Ponseti, J., Amelung, T., Beier, K. M., Mohnke, S., Walter, H., & Schiffer, B. (2017). Evidence for superior neurobiological and behavioral inhibitory control abilities in non-offending as compared to offending pedophiles. *Human Brain Mapping*, 38(2), 1092-1104. <http://dx.doi.org/10.1002/hbm.23443>
- Kozinets, R. V. (2006). Netnography. *Handbook of qualitative research methods in marketing*, 129-142.
- Kozinets, R. V. (2012). Marketing netnography: Prom/ot (ulgat) ing a new research method. *Methodological Innovations Online*, 7(1), 37-45.
- Krippendorff, K. (1989). Content analysis. In E. Barnouw, G. Gerbner, W. Schramm, T. L. Worth, & L. Gross (Eds.), *International encyclopedia of communication* (Vol. 1, pp. 403-407). New York, NY: Oxford University Press.
- Levenson, J. S., & Grady, M. D. (2019). Preventing sexual abuse: Perspectives of minor-attracted persons about seeking help. *Sexual Abuse*, 31(8), 991-1013.

- Levenson, J. S., Grady, M. D., & Morin, J. W. (2019). Beyond the “ick factor”: Counseling non-offending persons with pedophilia. *Clinical Social Work Journal*, 1-9.
- Malone, L. (Journalist). (2014, 11 April). Tarrred and Feathered: Help Wanted. In Jon Ronson (producer). *This American Life*. March, E. (2019). Psychopathy, sadism, empathy, and the motivation to cause harm: New evidence confirms malevolent nature of the Internet Troll. *Personality and Individual Differences*, 141, 133-137.
- Mitchell, R. C., & Galupo, M. P. (2018). The role of forensic factors and potential harm to the child in the decision not to act among men sexually attracted to children. *Journal of interpersonal violence*, 33(14), 2159-2179.
- Montgomery, H. (2008). Buying Innocence: child-sex tourists in Thailand. *Third World Quarterly*, 29(5), 903-917.
- Morais, G. M., Santos, V. F., & Gonçalves, C. A. (2020). Netnography: Origins, foundations, evolution and axiological and methodological developments and trends. *The Qualitative Report*, 25(2), 441-455.
- NVSH Werkgroep JON. (z.d). Maandelijkse bijeenkomsten. <https://www.jorisoost.nl/index.html>
- Pedersen, M. R. (2021). “We Can Be Pioneers” – Exploring experimental knowledge sharing in an online peer-support forum for non-offending pedophiles. *STS Encounters Research Papers from DAST*, 12(1).
- Schuler, M., Mohnke, S., Amelung, T., Dziobek, I., Lemme, B., Borchardt, V., Gerwinn, H., Kärge, C., Kneer, J., Massau, C., Pohl, A., Tenbergen, G., Weiß, S., Wittfoth, M., Waller, L., Beier, K. M., Walter, M., Ponseti, J., Schiffer, B., . . . Walter, H. (2019). Empathy in pedophilia and sexual offending against children: A multifaceted approach. *Journal of Abnormal Psychology*, 128(5), 453-464. <http://dx.doi.org/10.1037/abn0000412>
- Seto, M. C. (2008). Pedophilia and sexual offending against children: Theory, assessment, and intervention. American Psychological Association.
- Seto, M. C. (2009). Pedophilia. *Annual Review of Clinical Psychology*, 5, 391-407.
- Seto, M. C. (2012). Is pedophilia a sexual orientation?. *Archives of Sexual Behavior*, 41, 231-236.
- Solomon, P. (2004). Peer-support/Peer Provided Services Underlying Processes, Benefits, and Critical Ingredients. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 27(4), 392-401. <http://dx.doi.org/10.2975/27.2004.392.401>

- Stevens, E., & Wood, J. (2019). "I Despise Myself for Thinking about Them." A Thematic Analysis of the Mental Health Implications and Employed Coping Mechanisms of Self-Reported Non-Offending Minor Attracted Persons. *Journal of child sexual abuse*, 28(8), 968-989.
- Stevens, L. & De Boeck, M. (2020). Seks in het strafrecht. In Goethals K., De Boeck, M., Dilliën, T., Huys, W. & Nuyts, A. (red.). *Handboek behandeling van seksueel afwijkend gedrag* (pp. 339-358). België, Antwerpen: Gompel & Scavina.
- Stiels-Glenn, M. (2010). The availability of outpatient psychotherapy for paedophiles in Germany. *Recht & Psychiatrie*, 28(2), 74-80. Stommel, W., & Rijk, L. D. (2021). Ethical approval: none sought. How discourse analysts report ethical issues around publicly available online data. *Research Ethics*, 17(3), 275-297.
- Vaismoradi, M., Turunen, H., & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: Implications for conducting a qualitative descriptive study. *Nursing & health sciences*, 15(3), 398-405. van den Broek, J. (2019). *Veldwerk op je iPad: de meerwaarde van online onderzoek*. KWALON, 24(1).
- van Es, L. (2015). Virtual child pornography as potential remedy against child sexual abuse. *MaRBL*, 6.
- Vermeulen, G., Ponsaers, P., & Verlinden, A. (2003). *Het profiel van de pedoseksueel: een sociologische benadering*. Antwerpen/Apeldoorn: Maklu.
- Warmelink, H., Beuving, J., & Wester, F. (2015). *Etnografie in de virtuele wereld: Een methodologische worsteling*. *Kwalon*, 20(2).
- Webb L., Craissati J. & Keen S. (2007). Characteristics of internet child pornography offenders: a comparison with child molesters. *Sexual Abuse*. 19(4), 449-65.
- Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, BS 5 september 2018, 68663.
- Zaitch, D., Mortelmans, D., & Decorte, T. (2016). *Etnografie en participerende observatie*. In T. Decorte & D. Zaitch (Eds.), *Kwalitatieve methoden en technieken in de criminologie* (pp. 255-320). Leuven: Acco.

Discussies over pedofilie en pedoseksualiteit zijn vaak sterk gemediatiseerd, waarbij ook pedofilie resoluut wordt geassocieerd met seksueel kindermisbruik. Doorgaans is er weinig of geen aandacht voor niet-plegende pedofielen. Zij ervaren weliswaar een aantrekking tot jonge kinderen,

maar proberen die actief te onderdrukken en bewust geen pedoseksuele feiten te plegen. Met psychosociale moeilijkheden gerelateerd aan hun geaardheid kunnen ze omwille van stigma moeilijker terecht bij de traditionele hulpverlening, zodat sommigen zich wenden tot online steungroepen op peerniveau.

“Het virtueel etnografisch onderzoek van **NENA DECOSTER** wijst op verschillende subculturen binnen de online steungroepen voor niet-plegende pedofielen, waarbij *virtuous pedophiles* zich zonder meer afzetten tegen elk seksueel contact met kinderen, maar *boy love*-gemeenschappen zowel therapeutische als criminogene karakteristieken en effecten hebben.”

Prof. Dr. Gert Vermeulen

www.maklu.be
ISBN 978-90-466-1183-8

9 789046 611838 >